

Na osnovu lana 39. Ustava Hercegova ko-neretvanskog kantona („Službene novine HNK“, broj: 2/98, 4/00 i 7/04), Skupština Hercegova ko-neretvanskog kantona na sjednici održanoj dana _____ godine, donijela je

ZAKON O ZAŠTITI PRIRODE

I - OPREME ODREDBE

lan 1.

(Predmet Zakona)

(1) Ovim Zakonom uređuju se nadležnosti organa koji vrše poslove zaštite prirode, opreme mjeru o uvanju prirode, sistem obnove, zaštite i cjelokupnog o uvanja prirode, održivo korištenje prirodnih dobara, uslovi za izvođenje zahvata u prirodu, proglašavanje i zaštita prirodnih vrijednosti, na in upravljanje zaštitničnim dijelovima prirode, davanje koncesija u zaštitničnim dijelovima prirode, naknade vlasnicima i korisnicima na tim dijelovima prirode za ograničenja kojima su podvrgnuti, odgovornosti za oštećenja prirode, planiranje i organizacija zaštite prirode, popis i praćenje stanja u prirodi, sudjelovanje javnosti u odlučivanju o prirodi, obavljanje upravnih i stručnih poslova u vezi sa zaštitom i o uvanju prirode, finansiranje zaštite prirode, inspekcijski nadzor, kaznene odredbe, te prelazne i završne odredbe.

(2) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se u slučaju odvraćanja neposredne opasnosti za život ili zdravlje ljudi ili imovinu, spašavanja ljudi i imovine.

(3) Odredbe stava (2) ovoga lana primjenjuju se samo za vrijeme trajanja navedenih okolnosti.

lan 2.

(Primjena Zakona)

(1) Odredbe ovog Zakona primjenjuju se i na zaštitu voda, zraka, zemljišta, šuma i drugih dijelova prirode ukoliko to nije regulisano posebnim zakonima.

(2) Ukoliko je odredbama posebnog Zakona utvrđen manji stepen zaštite u odnosu na zaštitu utvrđenu ovim Zakonom, primjenjuju se odredbe ovoga Zakona.

(3) Odredbe ovog Zakona se primjenjuju na sva fizička i pravna lica i njihova udruženja koje mogu biti nositelji prava i obaveza po odredbama ovoga Zakona.

lan 3.

(Priroda)

(1) Priroda uživa zaštitu Hercegova ko-neretvanskog kantona (u daljem tekstu: Kanton) kao njezina osnovna vrijednost i razvojni resurs.

(2) Priroda je u smislu ovoga Zakona sveukupna biološka i pejzažna raznolikost.

(3) Zaštitnični dijelovi prirode u skladu sa ovim Zakonom od interesa su za Kanton i imaju njegovu posebnu zaštitu.

lan 4.

(Ciljevi zaštite prirode)

Ciljevi zaštite prirode su:

- a) očuvati, obnoviti i povećati postojeće uobičajenu i pejzažnu raznolikost u stanju prirodne ravnoteže i uskladiti ih odnosa s ljudskim djelovanjem;
- b) osigurati sistem zaštite prirodnih vrijednosti radi trajnoga o uvanja njihovih svojstava na osnovu kojih se proglašavaju zaštitnični imena;
- c) osigurati održivo korištenje prirodnih dobara na dobrobit sadašnjih i budućih generacija bez bitnog oštećenja dijelova prirode i uz što manje narušavanja ravnoteže njenih dijelova;
- d) sprijećiti štetne zahvate ljudi i poremećaje u prirodi kao posljedice tehnološkog razvoja i obavljanja djelatnosti, te osigurati što povoljnije uslove o uvanja i slobodnog razvoja prirode;

- e) osigurati pravo gra ana na zdrav okoliš, odmor i razonodu u prirodi.

lan 5.

(Na elu zaštite prirode)

Zaštita prirode zasniva se na na elima:

- a) svako se mora ponašati tako da pridonosi o uvanju biološke i pejzažne raznolikosti i zaštiti prirodnih vrijednosti, odnosno o uvanju opštekorisne uloge prirode;
- b) neobnovljiva prirodna dobra treba koristiti racionalno, a obnovljiva prirodna dobra održivo;
- c) u korištenju prirodnih dobara i ure enju prostora obavezno je primjenjivati na elu, mjere i uslove zaštite prirode;
- d) zaštita prirode pravo je i obaveza svakog fizi kog i pravnog lica, te su u tom cilju dužni sara ivati radi sprje avanja opasnih radnji i nastanka šteta, izbjegavanja šteta, te radi uklanjanja i sanacije posljedica svake nastale štete, kao i obnove prirodnih uslova koji su postojali prije nastanka štete;
- e) zaga iva i i korisnici dužni su platiti troškove, poreze, takse i drugo za zaga ivanje ili korištenje prirode ili prirodnih resursa za provo enje bilo kojih djelatnosti ako one uzrokuju ili e vjerovatno uzrokovati štetu po prirodu;
- f) javnost ima pravo na slobodan pristup informacijama o stanju prirode, pravo na pravovremeno obavljanje o štetama u prirodi i o preduzetim mjerama za njihovo uklanjanje, te pravo na mogu nost sudjelovanja u odlu ivanju o prirodi.

lan 6.

(Provo enje zaštite prirode)

(1) Zaštita prirode provodi se o uvanjem biološke i pejzažne raznolikosti, te zaštitom prirodnih vrijednosti.

(2) Zaštita prirode provodi se naro ito:

- a) utvr ivanjem svih dijelova biološke i pejzažne raznolikosti i njihove ugroženosti;
- b) izradom i provo enjem uslova i mjera zaštite prirode u cilju o uvanja i racionalnog upravljanja pojedinim dijelovima biološke i pejzažne raznolikosti, te održivog i racionalnog korištenje prirode i njezinih dobara;
- c) unošenjem uslova i mjera zaštite prirode u dokumente prostornog ure enja, razvojne planove, te planove korištenja prirodnih dobara;
- d) donošenjem i provo enjem programa, akcijskih planova, planova upravljanja, uslova i mjera zaštite prirode;
- e) pra enjem stanja prirode te obavljanjem javnosti o stanju prirode kao i njezinim sudjelovanjem u zaštiti prirode;
- f) podsticanjem i promocijom zaštite prirode, te razvijanjem svijesti o potrebi zaštite prirode u odgoju i obrazovanju;
- g) utvr ivanjem dijelova prirode koji imaju posebnu zaštitu Kantona (u daljem tekstu: zašti eni dijelovi prirode);
- h) uspostavom sistema upravljanja zašti enih dijelova prirode;
- i) osiguranjem finansijskih sredstava za provo enje zaštite prirode.

(3) Opštekorisna funkcija prirode iskazuje se kroz održavanje života kao prirodne pojave, a naro ito kroz:

- a) održavanje prirodnih dobara kao zaliha tvari i energije;
- b) nastajanje tla i o uvanje njegove prirodnosti;
- c) o uvanje kvaliteta, koli ine i dostupnosti vode;
- d) o uvanje klime;
- e) o uvanje atmosfere i proizvodnje kisika;
- f) o uvanje, održavanje i razvoj biljnih i životinjskih vrsta i njihovih staništa.

(4) Opštekorisne funkcije prirode moraju biti trajno o uvane.

Ilan 7.

(Obavljanje upravnih i stručnih poslova zaštite prirode)

(1) Upravne i stručne poslove zaštite prirode obavlja Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša Hercegovačko-neretvanskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo) i jedinica lokalne samouprave nadležna za zaštitu prirode (u daljem tekstu: nadležno tijelo).

(2) Jedinice lokalne samouprave dužne su u skladu s ovim Zakonom, Planom, Programom i dokumentima prostornog uređenja:

- a) brinuti se o održavanju bioraznolikosti i georaznolikosti na svome području;
- b) osiguravati uslove za zaštitu i održavanje vrsta, staništa te stanišnih tipova;
- c) osiguravati uslove za zaštitu i održavanje zaštite enih područja u urbanim područjima koja se koriste kao javne površine i brinuti se o istim (drvoredi, aleje, pojedinačna stabla, itd.);
- d) brinuti se o promicanju zaštite prirode te podsticati rad strukovnih i drugih udruženja čija djelatnost ima za cilj zaštitu prirode;
- e) pratiti stanje o uvanosti prirode (monitoring), te o stanju o uvanosti podnosići izveštaje Ministarstvu;
- f) voditi evidenciju o podacima važnim za zaštitu prirode;
- g) izvještavati javnost o stanju prirode na svom području i o preduzetim mjerama radi njene zaštite i o uvanju;
- h) obavljati i druge poslove propisane ovim Zakonom i na osnovu njega donesenim propisima.

Ilan 8.

(Značenje pojmljiva)

U ovome Zakonu u upotrebi su pojmovi sa sljedećim značenjem:

"alohtona vrsta" je strana, nezavisna vrsta koja prirodno nije egzistirala u određenom ekološkom sistemu nekoga područja, nego je u njega dospjela namjernim ili nenamjernim naseljavanjem;

"autohtona vrsta" je zavisna vrsta koja prirodno egzistira u određenom ekološkom sistemu nekoga područja;

"biološka raznolikost" je sveukupnost svih živih organizama koji su sastavni dijelovi ekoloških sistema, a uključuju raznolikost unutar vrsta, između vrsta te raznolikost između ekoloških sistema;

"četvrt (tresetište)" je vlažno stanište sa obiljem mahovine i drugoga bilja koje se tu nakuplja, trune bez prisutnosti kisika i stvara treset bogat ugljikom;

"Crvena lista-popis ugroženih vrsta/podvrsta" je službeni dokument koji sadrži popis ugroženih divljih vrsta/podvrsta, raspoređeni po kategorijama ugroženosti;

"Crvena knjiga" je službeni dokument koji sadrži opširne podatke o osnovnim karakteristikama vrste, o stepenu njenе ugroženosti, faktorima ugrožavanja kao i prijedloge mjera za zaštitu same vrste/podvrste;

"divlje vrste" biljaka, gljiva i životinja su sve vrste i podvrste koje nisu nastale pod uticajem čovjeka kao posljedica uzgojnih aktivnosti;

"doprinosni uslovi" su uslovi u ekološkom sistemu ili pejzažu na koji je razvoj čovjek uticao u neznatnoj mjeri te se u njima odvijaju procesi koji su uglavnom samoregulirajući i koji mogu opstati bez izravnog ljudskog djelovanja;

"ekološka mreža" je sistem međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekoloških staništa koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno doprinose održavanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti;

"ekološki prihvatljiv protok" predstavlja minimalni protok koji osigurava održavanje prirodne ravnoteže i ekosistema vezanih za vodu;

"ekološki značajno područje" je područje koje u velikoj mjeri doprinosi održavanju biološke raznolikosti u Federaciji BiH;

"ekološki koridor" je odgovarajući ekološki prostor migracije vrsta;

"ekološki sistem" je dinamičan kompleks zajednice biljaka, gljiva, životinja i mikroorganizama i njihovog neživog okoliša koji međusobno djeluju kao funkcionalna jedinica;

"endem" je vrsta ili podvrsta čije rasprostranjenje je ograničeno na određeno područje ili lokalitet;

"ex-situ" održavanje (izvan prirode)" je održavanje komponenti biološke raznolikosti izvan njihovih prirodnih staništa (zoološki vrtovi, akvariji i botanički vrtovi); takođe je održavanje dijelova geološke

baštine izvan prirodnih nalazišta, uglavnom minerala/stijena i fosila u muzejskim ili privatnim zbirkama i ustanovama;

"**geneti ka raznolikost**" je raznolikost gena unutar jedinki, populacija, podvrsta, vrsta i viših taksonomske kategorije;

"**geološko naslije e**" je sve ono što je sa uvano u strukturi i teksturi stijena i terena kao što su geološke, geomorfološke, hidro-geološke pojave i objekti te paleontološki nalazi;

"**geološka raznolikost**" - su sve vrste stijena, minerala, fosila i reljefni oblici te procesi koji su ih stvarali kroz geološka razdoblja;

"**hvatanje**" je va enje, lov, ribolov, hvatanje, uzemiravanje, namjerno ubijanje ili pokušaj izvo enja bilo koje od navedenih radnji;

"**introdukcija**" je namjerno ili nenamjerno naseljavanje vrsta ili podvrsta u ekološki sistem nekog podru ja, u kojem one nikad ranije nisu prirodno obitavale;

"**in-situ o uvanje (u prirodi)**" je o uvanje ekoloških sistema na prirodnim staništima te održavanje i obnavljanje vrsta sposobnih za opstanak u njihovom prirodnom okruženju, o uvanje odoma enih biljaka i životinja u okruženju u kojem su razvili svoja specifi na svojstva; o uvanje dijelova geološkog naslije a na mjestu njihova nastanka, odnosno nalazišta minerala/stijena i fosila;

"**kompenzacijski uslovi**"- su mjere koje se odre uju radi osiguranja opšte povezanosti ekološke mreže.

"**krš**" je specifi an reljef i hidrografija na karbonatnim stijenama;

"**monitoring stanja prirode**" je pra enje stanja prirode, odnosno dijelova biološke i pejzažne raznolikosti;

"**obnavljanje prirode**" je skup stru nih mjera kojima se narušeno stanje biološke i pejzažne raznolikosti vra a u stanje blisko izvornom;

"**o uvanje prirode**" je svaki postupak, koji se obavlja radi o uvanja biološke i pejzažne raznolikosti i zaštite prirodnih vrijednosti;

"**odoma ena vrsta**" je vrsta na iji je proces evolucije djelovao ovjek kako bi udovoljio svojim potrebama;

"**održivo korištenje prirodnih dobara**" je korištenje prirodnih dobara na na in i u obimu koji ne vodi do njihova propadanja, nego se održava njihov potencijal kako bi se udovoljilo potrebama i težnjama sadašnjih i budu ih naraštaja;

"**ošte enje prirode**" je stanje prirode, kada su ljudskim djelovanjem promijenjeni prirodni procesi u tolikoj mjeri da je narušena prirodna ravnoteža ili su uništene prirodne vrijednosti;

"**pejzaž**" je odre eno podru je, vi eno ljudskim okom, ija je narav rezultat djelovanja i me udjelovanja prirodnih i/ili ljudskih faktora;

"**pejzažna raznolikost**" je prostorna strukturiranost prirodnih i antropogenih pejzažnih dijelova (bioloških, geoloških, geomorfoloških i kulturnih vrijednosti);

"**Plan i program**" je svaki plan ili program podložan pripremi i/ili usvajanju na kantonalm i lokalnom nivou, ili koje je izvršni organ pripremio za donošenje u zakonodavnoj proceduri, te koji je ure en zakonom ili provedbenim propisom, uklju uju i i planove i programe o izmjenama i dopunama tih planova i programa.

"**planovi upravljanja prirodnim dobrima**" su na osnovu posebnih zakona propisane planske osnove za upravljanje i korištenje prirodnim dobrima i resursima u ekonomski, socijalne i ekološke namjene;

"**podvrsta**" je sistem populacija iste vrste koje se od drugih populacija iste vrste razlikuju odre enim geneti kim ili morfološkim osobinama;

"**populacija**" je sistem prostorno i vremenski povezanih primjeraka iste vrste, u kojoj se one me usobno ukrštaju;

"**povoljno stanje**" vrste ili tipa staništa je stanje koje u predvidljivoj budu nosti osigurava opstanak te vrste ili tipa staništa;

"**preovladavaju i javni interes**" je interes u pitanjima zaštite prirode koji iskazuje Federacija BiH ili kanton;

"**primjerak**" zna i bilo koju biljku ili životinju, živu ili mrtvu, od vrsta navedenih u Annexu IV ili V Direktive o staništima, njihovi dijelovi ili od njih dobiveni proizvodi (derivative), kao i bilo koji proizvod za koji se pokaže, iz popratnog dokumenta, pakiranja ili marke ili etikete, ili ako iz bilo kojih okolnosti proizilazi da su to dijelovi ili od tih vrsta biljaka ili životinja dobiveni proizvodi;

"prirodna dobra" su svi dijelovi prirode koje ovjek iskorištava u privredne svrhe; prirodna dobra mogu biti neobnovljiva (mineralne sirovine) i obnovljiva (biološka dobra, vode, tlo);

"prirodna ravnoteža" je stanje me usobno uravnoteženih odnosa i uticaja živih bi a me u sobom i sa njihovim staništem. Prirodna ravnoteža je narušena, kada se poremeti kvantitativna ili kvalitativna struktura životne zajednice, ošteći ili uništi stanište, uništi ili promijeni sposobnost djelovanja ekološkog sistema, prekine me usobna povezanost pojedinih ekoloških sistema, ili prouzrokuje znatnija izolovanost pojedinih populacija;

"prirodne vrijednosti" su dijelovi prirode koji zavrje uju naro itu zaštitu radi o uvanja biološke i pejzažne raznolikosti, radi svoje osjetljivosti ili radi nau nog, kulturološkog, estetskog, obrazovnog, privrednog i drugog javnog interesa;

"registar speleoloških objekata" je dio baze podataka o speleološkim objektima i sastavni dio baze podataka o zašti enim prirodnim vrijednostima;

"reintrodukcija" je ponovno naseljavanje neke vrste ili podvrste u podru je u kojem je ranije bila istrijebljena, a u ekološkom sistemu još postoje približno jednaki ekološki uslovi kao i prije istrebljenja;

"rizik za prirodu" je vjerovatnost da e neki zahvat posredno ili neposredno pruzrokovati štetu prirodi;

"sigovine" su nakupine minerala u podzemnim prostorima razli itih oblika (stalaktiti, stalagmiti, stalagnati, helektiti i dr.);

"speleološki objekti" su prirodno formirani podzemni prostori duži od 5 metara, a dimenzije ulaza su im manje od dubine ili dužine objekta (spilje, jame, ponori, estavele i dr.);

"stanišni tip" je jedinstvena prostorno odre ena funkcionalna jedinica ekološkog sistema;

"staniše" ili prirodni životni prostor je kopneno ili vodeno podru je odre eno njenim geografskim abioti kim i bioti kim svojstvima, bilo da su potpuno prirodna ili djelomi no prirodna;

"ugrožena vrsta" je ona vrsta iji je dugoro ni opstanak u opasnosti ili koja je rijetka;

"vlažna staništa" uklju uju podru ja mo varnih zemljišta, ritova i cretova, krške hidrološke sisteme i druge vode, prirodne ili umjetne, stalne ili povremene, sa staja om ili teku om vodom, slatkom ili slanom, uklju uju i podru ja morske vode ija dubina za vrijeme oseke ne prelazi šest metara;

"vrsta" je sistem populacija koje žive u odre enom vremenu na odre enom prostoru, a sposobne su da me usobno razmjenjuju geneti ki materijal;

"zahvat u prirodu" je svako privremeno ili trajno djelovanje ovjeka na prirodu koje može narušiti prirodnu ravnotežu.

"zašti eni dijelovi prirode" su prirodne vrijednosti proglašene zašti enima od organa utvr enog ovim Zakonom i upisane u registar zašti enih prirodnih vrijednosti, a odnose se na zašti ena podru ja, zašti ene biljne, i životinjske vrste i podvrste, i gljive te zašti ene minerale i fosile;

"Zašti eno podru je" je jasno definisan geografski prostor, prepoznat i namijenjen dostizanju dugoro ne konzervacije prirode, opštekorisnih funkcija prirode, i kulturnih vrijednosti, a kojim se upravlja legalnim i drugim efektivnim mehanizmima;

II - O UVANJE PRIRODE

lan 9.

(O uvanje biološke i pejzažne raznolikosti)

Zašta prirode provodi se o uvanjem biološke i pejzažne raznolikosti na na in propisan ovim Zakonom.

lan 10.

(Dužnosti i ograni enja)

(1) Vlasnici i korisnici prava na prirodninama, dužni su dopustiti predstavnicima organa kantonalne uprave i službama za upravu jedinica lokalne samouprave nadležnim za zaštitu prirode, ili od njih ovlaštenim licima, obilazak i pregled tih prirodnina u svrhu istraživanja, prikupljanja stru nih podataka, te stru nog nadzora u provo enju propisanih uslova i mjera zaštite prirode.

(2) Odredbe stava 1. ovoga lana odnose se i na zašti ene dijelove prirode, ako posebnim propisom u podru ju zaštite prirode nije druga ije odre eno.

(3) Radi sprje avanja nanošenja šteta na prirodi zabranjeno je na podru jima izvan naselja i izvan svih vrsta cesta, poljskih puteva, ure enih staza i poligona za vožnju (test vožnje, cross vožnje, off-road vožnje, sportske, takmiarske i promotivne vožnje, te njima sli ni oblici korištenja), voziti, parkirati ili organizovati vožnje vozilima na motorni pogon osim u sluajevima obavljanja službene dužnosti, poljoprivrednih, šumarskih ili drugih dozvoljenih djelatnosti, odnosno kada je to u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima.

lan 11.

(Prenamjena zemljišta)

(1) Na zašti enim dijelovima prirode nije dozvoljena prenamjena zemljišta koja nije u skladu sa dokumentima prostornog ure enja.

(2) Prenamjena zemljišta dozvoljena je samo uz uvažavanje prirodnih vrijednosti, te zaštite o zna aju i strukturi pejzaža stvorenog tradicionalnim i prirodi bliskim na inima korištenja zemljišta, uz uslove propisane Zakonom.

lan 12.

(Gra evinsko podru je)

- (1) Gra evinsko podru je može se proširiti, odnosno novo gra evinsko podru je odrediti samo:
- ako su u postoje em gra evinskom podru ju iskorištene sve mogu nosti racionalnog korištenja prostora i ako nije mogu e druga ije zadovoljiti planirane potrebe;
 - ako za gradnju infrastrukturnih veza izvan naselja nije mogu e iskoristiti postoje e koridore.

(2) Radnje iz stava (1) ovoga lana mogu se vršiti samo ako su u skladu s prostorno-planskom dokumentacijom podru ja.

lan 13.

(Korištenje prirodnih dobara)

(1) Prirodna dobra moraju se koristiti održivo, što uklju uje odgovaraju e dugoro no planiranje, te primjenu metoda bliskih prirodi i mjera o uvanja biološke i pejzažne raznolikosti.

(2) Korištenje prirodnih dobara i ure enje prostora planira se i provodi na osnovu planova korištenja prirodnih dobara (rudarski projekti eksplotacije mineralnih sirovina, privredne osnove u šumarstvu, lovstvu, ribarstvu, vodnoj privredi i dr.) i dokumenata prostornog ure enja, a u skladu sa mjerama i uslovima zaštite prirode i prirodnih vrijednosti odre enim u svrhu o uvanja biološke i pejzažne raznolikosti, zavisno o tipu pejzaža i ekološkog sistema, raznolikosti biljnih, gljivljih, životinjskih svojti i staništa, te geološkoj baštini.

(3) Zabranjeno je korištenje prirodnih dobara na na in koji uzrokuje:

- dugoro no ošte enje tla i gubitak njegove prirodne plodnosti, odnosno one iš enje tla iznad dozvoljenog nivoa;
- dugoro no ošte enje površinskih ili podzemnih geomorfoloških vrijednosti;
- dugoro no osiromašenje prirodnog biljnog, gljivljeg i životinjskog svijeta;
- dugoro no smanjenje biološke i pejzažne raznolikosti;
- one iš enje vode i ugrožavanje njezine iskoristivosti;
- one iš enje zraka iznad dozvoljenog nivoa.

lan 14.

(Ograni enja u korištenju prirodnih dobara)

(1) Ako na in ili obim korištenja prirodnih dobara neposredno ugrožava povoljno stanje neke vrste ili stanišnoga tipa, Ministarstvo može korištenje ograni iti ili privremeno obustaviti dok traje ugroženost.

(2) Odluku iz stava (1) ovoga lana Ministarstvo donosi nakon pribavljenog mišljenja Ministarstva nadležnog za upravljanje prirodnim dobrom koje se iskorištava.

(3) Ako Ministarstvo nadležno za upravljanje prirodnim dobrom koje se iskorištava ne dostavi mišljenje u roku od osam dana smatra se da je pribavljeno mišljenje o saglasnosti.

lan 15.

(Dokumenti prostornog ure enja)

- (1) U postupku izrade dokumenata prostornog ure enja Ministarstvo izdaje uslove zaštite prirode ovisno o vrsti dokumenta prostornog ure enja.
- (2) Uslove zaštite prirode iz stava (1) ovoga lana izdaju se nositelju izrade i izraiva u dokumenata prostornog ure enja.
- (3) Prostorni planovi koji obuhvataju zašti ena podru ja iz ovoga Zakona ne mogu se donijeti bez prethodne saglasnosti Ministarstva.

lan 16.

(Plan upravljanja prirodnim dobrima)

Planove upravljanja prirodnim dobrima u zašti enim dijelovima prirode vlasnici ili korisnici prava donose uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

lan 17.

(Zahvati u prirodu)

- (1) Zahvati u prirodu planiraju se na na in da se izbjegnu ili na najmanju mjeru svedu ošte enja prirode.
- (2) Više manjih zahvata na jednom staništu smatra se jednim zahvatom.
- (3) Tokom izvo enja zahvata izvo a mora djelovati tako da u najmanjoj mjeri ošte uje prirodu, a po završetku zahvata dužan je u zoni uticaja zahvata uspostaviti ili približiti stanje u prirodi onom stanju koje je bilo prije zahvata.

lan 18.

(Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu)

(1) Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu je postupak kojim se procjenjuje postoji li vjerovatnost da provo enje plana, programa ili zahvata u podru je ekološke mreže, samog ili s drugim planovima, programima ili zahvatima, može imati zna ajan uticaj na ciljeve o uvanja i cjelovitost podru ja ekološke mreže s obzirom na njenu strukturu i funkcionalnost.

(2) Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu ne provodi se ako je plan, program ili zahvat neposredno povezan s upravljanjem podru jem ekološke mreže.

lan 19.

(Postupak ocjene prihvatljivosti)

(1) Za planirani zahvat u podru je ekološke mreže, koji sam ili s drugim zahvatima može imati zna ajan uticaj na ciljeve o uvanja i cjelovitost podru ja ekološke mreže, ocjenjuje se prihvatljivost za ekološku mrežu.

(2) Za planove i programe ije provo enje može imati zna ajan uticaj na ciljeve o uvanja i cjelovitost podru ja ekološke mreže obavezno se provodi ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu.

(3) Za planove i programe, za koje je posebnim propisom ure ena obavezna strateška procjene, glavna ocjena o prihvatljivosti plana i programa za ekološku mrežu u odnosu na ciljeve o uvanja i cjelovitost podru ja ekološke mreže obavlja se u okviru obveznog postupka strateške procjene plana i programa.

(4) Sadržaj, rok i na in provo enja postupka ocjene prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu u odnosu na ciljeve o uvanja i cjelovitost podru ja mreže, na in utvrivanja prevladavaju eg javnog interesa i kompenzacijskih uslova, na in obaveštavanja javnosti, kao i sadržaj potvrde o prihvatljivosti zahvata, rješenja kojima se odre uje provo enje postupka glavne ocjene zahvata odnosno mišljenja o obavezi provo enja glavne ocjene zahvata federalni ministar okoliša i turizma (u dalnjem tekstu: federalni ministar) propisuje pravilnikom.

(5) Postupak ocjene prihvatljivosti za podru je ekološke mreže sastoji se od: prethodne ocjene prihvatljivosti, glavne ocjene prihvatljivosti s ocjenom drugih pogodnih mogu nosti, utvrivanja prevladavaju eg javnog interesa i kompenzacijskih uslova.

Ilan 20.

(Prihvatljivost zahvata za prirodu)

(1) Za planirani zahvat u prirodu koji može narušiti prirodnu ravnotežu (gradnja gra evina, ure enje vodotoka, radovi tehni kog i privrednog održavanja vodotoka, vodnog dobra i vodnih gra evina, zahvati u vezi eksploracije mineralnih sirovina, zahvati u vezi prenamjene poljoprivrednog zemljišta kojima se ugrožava ili mijenja stanišni tip i dr.) treba ustanoviti njegov uticaj i ocijeniti prihvatljivost za prirodu u skladu sa ovim Zakonom i drugim propisima.

(2) Za planirane zahvate u prirodu iz stava (1) ovoga lana ocjenu prihvatljivosti za prirodu daje Ministarstvo na osnovu izraene studije o prihvatljivosti zahvata za prirodu u vidu mišljenja.

(3) Zahvati u prirodu iz stava (1) ovoga lana odnose se na privremeno ili trajno djelovanje ovjeka na prirodnim vrijednostima, zašti enim dijelovima prirode i ekološki zna ajnim podru jima.

Ilan 21.

(Kompenzacijски uslovi)

(1) Kompenzacijски uslovi se utvr uju u cilju ublažavanja ili nadomještanja predvidivih ošte enja prirode.

(2) Kompenzacijски uslovi odre uju se zavisno o predvi enom ili prouzro enom ošte enju prirode te mogu nosti povrata u doprirodno stanje.

(3) Pri izboru kompenzacijskog uslova prednost ima nadokna ivanje podru jem koje ima ista ili sli na obilježja prirode za koju se provodi kompenzacija, a kojim se osigurava povezanost i cjelovitost ekološke mreže.

(4) Oblici kompenzacijskih uslova su:

- a) uspostavljanje kompenzacijskog podru ja, koje ima obilježja prirode sli na onim kakva postoje u prirodi u kojoj se namjerava izvršiti zahvat;
- b) uspostavljanje drugog podru ja zna ajnog za o uvanje biološke i pejzažne raznolikosti, odnosno za zaštitu prirodnih vrijednosti.

Ilan 22.

(Pejzaži)

(1) Pejzaže treba o uvati u prirodnom i doprirodnom stanju, a gdje je to potrebno i prikladno, ponovo uspostaviti.

(2) Korištenjem prirodnih dobara i ure enjem prostora treba osigurati zna ajna i karakteristi na obilježja pejzaža te održavanje bioloških, geoloških, kulturnih vrijednosti i drugih vrijednosti koje odre uju zna aj i estetski doživljaj pejzaža.

Ilan 23.

(O uvanje pejzaža)

(1) Zahvate u prostor treba planirati i izvoditi tako da se u najveoj mjeri o uvaju zna ajna i karakteristi na obilježja pejzaža i pejzažne raznolikosti.

(2) Izvan naseljenih podru ja pejzaž je potrebno o uvati u što prirodnijem stanju radi zaštite biološke raznolikosti i mogu nosti primjerene rekreacije.

(3) U naseljenim podru jima prirodnine, naro ito zelene površine, drve e, vode i druge površine zna ajne za o uvanje biološke i pejzažne raznolikosti treba štititi, uvati i njegovati, te tamo gdje je mogu e i prikladno oboga ivati i oblikovati.

Ilan 24.

(Iskorištavanje mineralnih sirovina)

(1) Iskorištavanje mineralnih sirovina obavlja se na na in da se u najveoj mjeri o uvaju pejzažne vrijednosti prostora. Neizbjježne negativne posljedice za pejzaž, izazvane istraživanjem i eksploracijom mineralnih sirovina, otklanaju se ponovnim oblikovanjem (sanacijom) izvornog pejzaža ili oblikovanjem prema stanju prirode, u svrhu uspostave doprirodnog pejzaža, odnosno pejzaža namijenjenog rekreaciji.

(2) Projekt sanacije, odnosno ure enja eksploracijskog prostora zahva enog radovima nakon završetka iskorištavanja mineralnih sirovina, sastavni je dio glavnog rudarskog projekta eksploracije mineralnih sirovina.

lan 25.

(Ekološki sistemi)

(1) Zaštita ekoloških sistema ostvaruje se provo enjem mjera o uvanja biološke raznolikosti u korištenju prirodnih dobara i ure enju prostora, te zaštitom stanišnih tipova.

(2) Ministarstvo prati stanje (monitoring) posebnih i ugroženih ekoloških sistema, odnosno stanišnih tipova u skladu sa ovim Zakonom i propisima donesenim na osnovu ovoga Zakona.

lan 26.

(Zaštita šuma)

(1) O uvanje biološke raznolikosti šumskih ekosistema obavlja se u skladu sa ovim Zakonom i posebnim propisima.

(2) O uvanje biološke raznolikosti šuma u upravljanju šumama osigurava se na na elima održivog razvoja, te gdje je mogu e održavanje prirodног sistema vrsta i njihove prirodne obnove.

(3) Upravljanje šumama u smislu stava (2) ovoga lana provodi se prema posebnom propisu.

(4) Šumskim ekosistemima koji pripadaju zašti enim podru jima upravlja se u skladu sa ovim Zakonom i na osnovu njega donesenim propisima.

lan 27.

(Pošumljavanje i o uvanje šuma)

(1) Pošumljavanje, gdje to dopuštaju uslovi staništa, obavlja se autohtonim vrstama drve a, u sastavu koji odražava prirodni sastav vrsta i koriste i prirodi bliske metode.

(2) Pošumljavanje nešumskih površina obavlja se tamo gdje je opravdano, uz uslov da se ne ugrožavaju ugroženi nešumski i rijetki stanišni tipovi.

(3) Ako se pojavi uzrok koji bi mogao izazvati ve e ekonomske štete, a ne postoji odgovaraju e biološko ili biotehni ko sredstvo za zaštitu bilja, mogu se koristiti hemijska sredstva za zaštitu bilja na osnovu prijedloga Federalnog ministarstva.

lan 28.

(O uvanje biološke raznolikosti u šumama)

(1) Radi o uvanja biološke raznolikosti u svim šumama treba osigurati stalan postotak zrelih, starih i suhih stabala, posebno stabala s dupljama, utvr en uslovima zaštite prirode koji su sastavni dio šumskoprivrednih osnova.

(2) Radi o uvanja biološke raznolikosti u šumama, dopušteno je korištenje bioloških i biotehni kih sredstava za zaštitu bilja.

(3) Prilikom dovršnoga sijeka ve ih šumskih površina, ostavljaju se manje neposje ene površine koje se utvr uju šumskoprivrednim osnovama radi o uvanja biološke raznolikosti.

(4) Radi oboga ivanja biološke i pejzažne raznolikosti, u upravljanju šumama postupa se na na in da se u najve oj mjeri o uvaju šumske istine (livade, pašnjaci i dr.) i šumski rubovi.

(5) U upravljanju šumama potrebno je osigurati produženje sje i ve zrelosti autohtonih vrsta drve a s obzirom na fiziološki vijek pojedine vrste.

lan 29.

(Krški ekološki sistemi)

(1) Krški ekološki sistemi predstavljaju bogatstvo globalnog nivoa vrijednosti koji se štite radi njihove osjetljivosti i prirodne su vrijednosti u smislu ovoga Zakona.

(2) Zabranjeno je, osim u slu aju javnog interesa, one iš avati vode, skretati vodene tokove, mijenjati prirodne nivoe i režime voda, mijenjati izvornost krške podlage i ošte ivati ili uništavati krške površinske i podzemne pojave (krške depresije, kanjoni, slapovi, vodotoci i dr.) i objekte.

(3) Prilikom planiranja ure enja prostora i korištenja prirodnih dobara u krškom podru ju utvr uje se mogu i uticaj u odnosu na cijelo slivno podru je.

Ilan 30.

(Zaštita podzemnih voda u krškim podrujima)

Nadležni organi i službe za upravu u okviru svoga djelokruga, te fizi ka i pravna lica u obavljanju djelatnosti, dužni su posebnu pažnju posvetiti zaštiti podzemnih voda u krškim podrujima od one iš enja, te poduzimati nužne mjere za smanjenje one iš enja na najmanju mjeru i za stalno pra enje stanja voda.

Ilan 31.

(Odlaganje otpada u krškim podrujima)

U krškom podruju odlaganje otpada obavlja se na organiziranim odlagalištima. Odlagališta moraju biti izgrađena (izvedena) na način da se sprječava svako one iš enje podzemlja.

Ilan 32.

(Speleološki objekti)

(1) Speleološki objekti predstavljaju prirodne vrijednosti u smislu ovoga Zakona i uživaju opšte zaštitne mjere, kao i posebne zaštitne mjere ako su proglašeni zaštićeni enim dijelovima prirode.

(2) Otkriće svakog speleološkog objekta ili njihovoga dijela prijavljuje se Ministarstvu u roku od 15 dana.

(3) Za daljnje postupanje s otkrivenim speleološkim objektom Ministarstvo izdaje rješenje nakon izvršenog uvida na lokaliteta, u roku od 30 dana od dana prijave otkrića navedenog speleološkog objekta.

(4) Ako Ministarstvo ne izda rješenje u roku iz stava (3) ovog lana smatra se da istraživanje i zaštita otkrivenog objekta nije potrebna, a pravno ili fizičko lice može nastaviti s izvođenjem radova ili zahvata u skladu sa posebnim propisom.

Ilan 33.

(Zaštita speleoloških objekata i uslovi zaštite)

(1) Zabranjeno je oštetićivati, uništavati i odnositi spiljski nakit i podzemni živi svijet, fosilne, arheološke i druge nalaze, te mijenjati uslove staništa u objektu, njegovom nadzemlju i neposrednoj blizini.

(2) Za speleološke objekte na podruju zaštite enih dijelova prirode Ministarstvo propisuje uslove zaštite prirode.

Ilan 34.

(Registar speleoloških objekata)

(1) Za speleološke objekte izrađuje se Registar.

(2) U Registar se unosi:

- a) inventarizacija njihovih biospeleoloških karakteristika;
- b) situacijska karta i tlocrt objekta;
- c) katastarska oznaka;
- d) podaci o vlasniku, odnosno korisniku prava na nekretnini (zemljištu);
- e) vrednovanje sa gledišta zaštite prirode;
- f) utvrđivanje stanja i ugroženosti;
- g) zaštitno područje na nadzemlju svakog speleološkog objekta te ograničenja koja se odnose na ta područja;
- h) druge odlike i podatke od znatnog značaja za zaštitu speleološkog objekta (opis objekta, morfološki tip, postanak, hidrološke karakteristike, hidrogeološka funkcija, pristup objektu, fotografiju, osnovnu literaturu i drugo).

(3) Uslove i način na koji se Registar propisati će Ministar pravilnikom.

Ilan 35.

(Izdavanje dozvole za dopuštene radnje u speleološkom objektu)

(1) U cilju zaštite speleoloških objekata ili njihovih dijelova na području zaštite enih dijelova prirode od organa upravljanja zaštite enim područjem je potrebno dobiti dozvolu za:

- a) organizovano posjetivanje, korištenje ili uređenje speleološkog objekta ili njegovoga dijela;

- b) otvaranje i/ili zatvaranje ulaza/izlaza u/na speleološkom objektu, kao i za izgradnju, obnovu ili sanaciju svakog podzemnog objekta;
 - c) obavljanje nau nih i stru nih istraživanja;
 - d) ronjenje u speleološkom objektu;
 - e) snimanje filmova ili fotografiranje pomo u elektroni ke opreme u speleološkom objektu;
 - f) sve ostale radnje i zahvate koji uti u na osnovna obilježja, uslove i prirodnu floru ili faunu u speleološkom objektu ili njegovom nadzemlju.
- (2)Rješenje o dozvoli sadrži vremenski period istraživanja i uslove zaštite prirode.

lan 36.

(Plan upravljanja za korištenje speleoloških objekata)

(1) Korištenje speleoloških objekata u turisti ke i druge dozvoljene svrhe obavlja se na osnovu Plana upravljanja, nadležnog organa koje upravlja zašti enom prirodnom vrijednosti.

(2) Plan iz stava (1) ovog lana sadrži mjere zaštite speleološkog objekta, uslove za razgledavanje i mjere zaštite posjetilaca.

lan 37.

(Koncesija u speleološkim objektima)

(1) Ako speleološkim objektom u zašti enom podru ju ne upravlja javna ustanova koja upravlja tim zašti enim podru jem, ili ako ga ne koristi vlasnik ili korisnik prava na zemljištu gdje se nalazi speleološki objekt, za njegovo korištenje u turisti ke i druge dopuštene svrhe, Ministarstvo može dati prijedlog za koncesiju na osnovu odobrenog programa posje ivanja i razgledavanja.

(2) Postupak davanja koncesije provodi se prema odredbama Zakona o koncesijama i ovog Zakona.

lan 38.

(Ograni enja i naknade za korištenje speleoloških objekata)

(1) Vlasnik ili korisnik prava na zemljištu na kojemu se nalazi speleološki objekt ne smije ugroziti ili oštetiti speleološki objekt, zatrpati ulaz, sprje avati njegovo korištenje na dopušten na in, te je dužan omogu iti pristup i razgledanje tog objekta u dozvoljene svrhe.

(2) Vlasnik i korisnik prava na zemljištu na kojem se nalazi speleološki objekt ima pravo na naknadu za ograni enja kojima je podvrgnut u korištenju speleološkog objekta razmjerno umanjenom prihodu.

(3) Visina naknade odre uje se sporazumno, a u slu aju spora o visini naknade odlu uje nadležni sud.

(4) Naknada se ispla uje iz budžeta Kantona ili Fonda za zaštitu okoliša HNK.

lan 39.

(Vode i vlažna staništa)

(1) Vode i vlažna staništa predstavljaju prirodne vrijednosti u smislu ovoga Zakona, te ih treba o uvati u prirodnom ili doprirodnom stanju, gdje god je mogu e i prikladno.

(2) Sva prirodna jezera i bare, sve lokve u priobalju ve e od 0,01 ha, prirodne i doprirodne mo vare ve e od 0,25 ha, cretovi, izvori, ponori i potoci s obalnim pojasom od 2 metra, predstavljaju ekološki zna ajna podru ja u smislu ovog Zakona.

(3) Vode se štite od one iš avanja, a njihovu prirodnu sposobnost vlastitog iš enja treba o uvati ili ponovo uspostavljati.

(4) Aktivnostima na vodi i u vodi ne smiju se ugrožavati, ošte ivati niti uništavati vodena staništa.

(5) Nadležni organi i službe za upravu u okviru svoga djelokruga, te fizi ka i pravna lica u obavljanju djelatnosti dužni su brinuti o zaštiti voda od one iš enja, poduzimati nužne mjere za smanjenje one iš enja na najmanju mogu u mjeru i stalno pratiti stanje one iš enja.

lan 40.

(Zaštita voda i ekološki prihvatljiv protok)

(1) U prirodnim i doprirodnim vlažnim staništima nije dopušteno zahvatati vodne zalihe (isušivanje, zatrpanjanje izvora, bara i dr.) ako su one potrebne za opstanak prirodnih vrijednosti i o uvanje biološke raznolikosti.

(2) Koli inu vode u vlažnim staništima koja je neophodna za opstanak prirodnih vrijednosti i o uvanje biološke raznolikosti, odre uje nadležni ministar uz prethodno pribavljen saglasnost organa uprave nadležnog za vode, a na osnovu studije o potrebnim koli inama vodnih zaliha u vlažnim staništima, koju izra uju ovlaštena pravna lica u saradnji sa pravnim licem za obavljanje poslova upravljanja vodama.

(3) Nadležni organi u sklopu svoga djelokruga, te pravna i fizi ka lica u obavljanju djelatnosti, dužni su osigurati ekološki prihvatljiv protok vode u vlažnim staništima.

lan 41.

(Pro iš avanje gradskih i industrijskih otpadnih voda koje se ulijevaju u more i akcidenti)

(1) Nadležni organ u sklopu svoga djelokruga, te fizi ka i pravna lica u obavljanju djelatnosti, dužni su osigurati pro iš avanje gradskih i industrijskih otpadnih voda koje se ulijevaju u more.

(2) U slu ajevima akcidentnih one iš enja mora s brodova ili s obale prioritetno se provodi saniranje onih posljedica one iš enja koje ugrožavaju biološku raznolikost u moru.

lan 42.

(Iskorištavanje morskih dobara)

(1) Nivoi dopuštenog iskorištavanja dijelova žive i nežive prirode mora i podmorja utvr uje se na osnovu procjene zaliha bioloških dobara u moru.

(2) Procjenu zaliha bioloških dobara u moru utvr uje Ministarstvo nadležno za poslove poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, nakon pribavljene saglasnosti Ministarstva, na osnovu mišljenja nadležne nau ne institucije.

lan 43.

(Zaštita oranica)

(1) Radi o uvanja biološke i pejzažne raznolikosti oranicama treba o uvati vrijedna i ugrožena rubna staništa (živice, pojedina na stabla, skupine stabala, bare i livadne pojaseve).

(2) Prilikom planiranja i izvo enja okrugnjavanja poljoprivrednog zemljišta, potrebno je u što veoj mjeri o uvati postoje a ili stvoriti nova staništa iz stava (1) ovog lana, te isplanirati njihov raspored i veli inu na na in da se osigura najve a vrijednost staništa za biološku i pejzažnu raznolikost.

lan 44.

(O uvanja biološke i pejzažne raznolikosti u naseljima)

U planiranju i ure enju prostora na podru jima guse naseljenosti, radi o uvanja biološke i pejzažne raznolikosti, potrebno je:

- a) omogu iti povezanost staništa u podru jima guse naseljenosti s podru jima prirode izvan njih, ako je to tehni ki izvodivo i ne zahtijeva nesrazmjerne troškove;
- b) uvati postoje e, a gdje je mogu e i prikladno, umjetno stvarati zelene površine, drve e, grupe stabala, vode teku ice i staja ice i druga staništa, daju i prednost autohtonim vrstama i staništima.

lan 45.

(O uvanje stanišnih tipova)

(1) O uvanje ekološkog sistema osigurava se o uvanjem stanišnih tipova u povoljnem stanju.

(2) Stanišni tip je u povoljnem stanju, ako:

- a) je njegovo prirodno podru je rasprostranjenosti i površina koju pokriva stabilna ili se pove ava;
- b) postoji, i u doglednoj budu nosti e se vjerovatno održati, specifi na struktura i funkcije neophodne za njegov dugoro ni opstanak;

c) je zajam eno povoljno stanje njegovih zna ajnih bioloških vrsta.

lan 46.

(Natura 2000)

(1) Propisom Vlade Federacije BiH e biti uspostavljena Evropska ekološka mreža posebno zašti enih podru ja pod nazivom Natura 2000.

(2) Mreža složena od tipova staništa i staništa vrsta omogu iti e održanje tipova prirodnih staništa, ili tamo gdje je potrebno uspostavljanje povoljnog stanja zaštite unutar njihovog prirodnog podru ja.

(3) Mreža Natura 2000 uklju iti e posebno zašti ene dijelove prirode u skladu sa Direktivom o pticama.

lan 47.

(Kartiranje i pra enje stanja i ugroženosti staništa)

(1) Stanišni tipovi se kartiraju, a njihovo stanje i ugroženost se procjenjuje i prati.

(2) Ugroženi stanišni tipovi su oni koji nisu u povolnjom stanju te im prijeti nestanak.

(3) Podru ja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova su ekološki zna ajna podru ja u smislu ovoga Zakona.

(4) Pra enje stanja i ugroženosti staništa obavljaju Ministarstvo i nadležni organi.

(5) Kartiranje i procjenu stanja i ugroženosti tipova staništa, vrste tipova staništa, te ugrožene i rijetke tipove staništa, kao i mjere za o uvanje tipova staništa u povolnjom stanju utvr uje Federalno ministarstvo nadležno za poslove zaštite okoliša (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo).

lan 48.

(Ekološki zna ajno podru je)

(1) Ekološki zna ajno podru je je podru je koje u velikoj mjeri pridonosi o uvanju biološke raznolikosti u Kantonu.

(2) Ekološki zna ajna podru ja su:

a) podru ja stanišnih tipova koji su biološki izuzetno raznovrsni ili dobro o uvani, gdje su staništa ugroženih ili endemi nih bioloških vrsta, koja su me unarodno zna ajna po mjerilima potvr enih me unarodnih ugovora, ili koja druga ije pridonose o uvanju biološke raznolikosti;

b) podru ja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova;

c) o uvane šumske cjeline;

d) staništa vrsta zašti enih na osnovu potvr enih me unarodnih ugovora;

e) selidbeni putevi životinja;

f) ekološki koridori.

lan 49.

(Zaštita ekološki zna ajnih podru ja)

(1) Zaštita ekološki zna ajnih podru ja osigurava se provo enjem propisanih mjera i uslova zaštite prirode u cilju o uvanja biološke i pejzažne raznolikosti i zaštite prirodnih vrijednosti na osnovu ovoga Zakona.

(2) Nisu dozvoljeni zahvati i radnje koje mogu dovesti do uništenja ili neke druge znatne ili trajne štete na ekološki zna ajnom podru ju.

(3) Izuzetno, Ministarstvo može dopustiti zahvate ili radnje iz stava (2) ovoga lana ako se ošte enje ekološki zna ajnog podru ja može odgovaraju im mjerama kompenzirati, ili ako su zahvati i radnje potrebni radi prevladavaju eg opšteg interesa.

(4) Pojedina ekološki zna ajna podru ja mogu se zaštiti u nekoj od kategorija zašti enih dijelova prirode.

lan 50.

(Ekološka mreža)

(1) Ekološka podru ja od zna aja za EU su ona koja u biogeografskim regijama kojima pripada, zna ajno doprinose održanju ili obnavljanju "povoljnog stanja" u o uvanju tipova staništa

koja zna ajno doprinose koherenciji ekološke mreže Natura 2000. i/ili koja doprinose o uvanju biološke raznolikosti unutar doto ne regije ili regija.

(2) Sistem me usobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki zna ajnih podru ja, koja uravnoteženom biogeografskom raspore enoš u zna ajno doprinose o uvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti, ini ekološku mrežu. Unutar ekološke mreže njeni dijelovi povezuju se prirodnim ili umjetnim ekološkim koridorima.

lan 51.

(Divlje vrste i podvrste biljaka i životinja)

(1) Divlje vrste i podvrste biljaka i životinja (u daljem tekstu: divlje vrste) ine:

- a) živi i mrtvi primjeri samoniklih biljaka i gljiva i slobodnoživu ih životinja, te njihovi uzgojeni primjerici;
- b) njihovi razvojni oblici (jaja, larve, ahure, sjemenke, plodovi, i dr.);
- c) njihovi dijelovi i od njih dobiveni lako raspoznatljivi proizvodi.

(2) Zabranjeno je smanjiti brojnost populacija divljih vrsta, uništavati njihova staništa ili mijenjati njihove životne uslove u mjeri u kojoj bi vrsta postala ugrožena.

(3) Zabranjeno je istrijebiti autohtonu divlju vrstu/podvrstu.

(4) Odredbe ovog Zakona primjenjuju se na svaku pojedinu vrstu divljih biljaka i životinja u svakoj fazi razvitka i u svakom obliku i stanju.

lan 52.

(Ugrožena divlja vrsta/podvrsta)

(1) Ugrožena divlja vrsta/podvrsta je ona vrsta/podvrsta iji je dugoro ni opstanak u opasnosti ili koja je rijetka, te koja je kao takva odre ena u Crvenoj listi ugroženih biljnih vrsta, vrsta gljiva i životinjskih vrsta/podvrsta.

(2) Ugrožene divlje vrste i podvrste utvr uje i uvrštava u Crvene liste Federalni ministar na osnovu nau no utvr enih stru nih podloga koje e raditi Federalni zavod.

(3) Na osnovu Crvenih listi ugroženih biljnih vrsta, vrsta, gljiva i životinjskih vrsta/podvrsta izradit e se Crvene knjige.

(4) Ugrožene divlje vrste/podvrste mogu biti:

- a) strogo zašti ene vrste/podvrste i
- b) zašti ene vrste/ podvrste.

(5) Strogo zašti ene vrste i podvrste i zašti ene vrste i podvrste proglašava Federalno ministarstvo.

lan 53.

(Strogo zašti ena vrsta/podvrsta)

(1) Strogo zašti ena vrsta/podvrsta je:

- a) divlja vrsta/podvrsta kojoj prijeti izumiranje na podru ju Federacije BiH;
- b) usko rasprostranjeni endem;
- c) divlja vrsta/podvrsta iji je odgovaraju i na in zaštite propisan me unarodnim ugovorima u kojima je Bosna i Hercegovina lanica.

(2) Pojedina divlja vrsta/podvrsta može biti strogo zašti ena na cijelom podru ju Federacije BiH ili na pojedinim njenim dijelovima.

lan 54.

(Zašti ena divlja vrsta/podvrsta i korištenje zašti enih divljih vrsta/podvrsta)

(1) Zašti ena divlja vrsta/podvrsta je:

- a) autohtona divlja vrsta/podvrsta koja je ugrožena ili rijetka, i ne prijeti joj izumiranje;
- b) divlja vrsta/podvrsta koja nije ugrožena, ali je radi njezina izgleda lako mogu e zamijeniti s ugroženom divljom vrstom i podvrstom;
- c) divlja vrsta/podvrsta iji je odgovaraju i na in zaštite propisan me unarodnim ugovorima u kojima je Bosna i Hercegovina lanica.

(2) Korištenje zašti enih divljih vrsta/podvrsta dozvoljeno je na na in i u koli ini da se njihove populacije ne dovedu u opasnost.

lan 55.

(Mjere zabrane)

- (1) Strogo zašti ene i zašti ene divlje biljke i životinje zabranjeno je:
- a) namjerno proganjati, hvatati, držati i ubijati;
 - b) namjerno ošte ivati ili uništavati njihove razvojne oblike, gnijezda ili legla, te podru ja njihova razmnožavanja ili odmaranja;
 - c) namjerno uznemiravati, naro ito u vrijeme razmnožavanja, podizanja mladih i hibernacije, ako bi uznemiravanje bilo zna ajno u odnosu na ciljeve zaštite;
 - d) namjerno uništavati ili uzimati jaja iz prirode;
 - e) prikrivati, držati, uzgajati, prodavati, kupovati i otu ivati ili na bilo koji na in pribavlji i preparirati.

(2) Zaštitu iz ovoga lana uživaju i samonikle biljke, te divlje životinje koje se nalaze zašti enim dijelovima prirode ako se radi o vrijednostima radi kojih je podru je zašti eno, kao i sve podzemne životinje, iako nisu zašti ene kao pojedina ne vrste.

(3) Odredbe stava (1) ovoga lana ne odnose se u slu aju nau nog istraživanja.

(4) Dozvolom za nau no istraživanje utvr uju se uslovi zaštite prirode.

lan 56.

(Zaštita lovnih i ribolovnih vrsta)

(1) Populacije lovnih i ribolovnih vrsta iskorištavaju se i štite prema odredbama ovoga Zakona i drugih posebnih propisa.

(2) Zabranjena je upotreba svih neselektivnih sredstava hvatanja i ubijanja divljih životinja te upotreba svih sredstava koja mogu prouzro iti lokalno nestajanje ili ozbiljno uznemiravanje populacije tih vrsta, a posebno sredstvima zabranjenim potvr enim me unarodnim ugovorima, kao što su:

- a) žive životinje koje se koriste kao mamci, oslijepljene ili osaka ene;
- b) elektri ne ubojite ili omamljuju e naprave;
- c) umjetne svjetle e naprave;
- d) ogledala i druge zasljepljuju e naprave;
- e) odašilja i zvuka (magnetofoni, kazetofoni i dr.) koji emitiraju zvukove dozivanja, boli ili javljanja;
- f) naprave za osvjetljavanje cilja;
- g) opti ki nišani za no ni lov s mogu noš u elektroni kog pove avanja ili pretvaranja slike;
- h) eksplozivi;
- i) otrovi i otrovni ili omamljuju i mamci;
- j) poluautomatsko ili automatsko oružje sa okvirom koji može sadržavati više od dva naboja;
- k) letjelice;
- l) motorna vozila u pokretu i dr.

lan 57.

(Uvoz i izvoz strogo zašti enih i zašti enih divljih biljaka i životinja)

(1) Strogo zašti ene i zašti ene divlje biljke i životinje ne smiju se izvoziti niti uvoziti.

(2) Izuzetno, pojedine strogo zašti ene i zašti ene biljke i životinje smiju se izvoziti i uvoziti u nau no-istraživa ke svrhe u ograni enom roku trajanja, radi razmjene, izlaganja i sli no na osnovu rješenja Federalnog ministarstva.

(3) Unos, iznos, izvoz ili uvoz i unos s mora, za izvoz divljih vrsta/podvrsta, njihovih dijelova i derivata zašti enih na osnovu Zakona obavlja se uz saglasnost Federalnog ministarstva.

lan 58.

(O uvanje povoljnog stanja divljih životinjskih, biljnih vrsta i vrsta gljiva)

(1) Povoljno stanje divljih životinjskih, biljnih vrsta i vrsta gljiva koje su zašti ene na osnovu me unarodnih konvencija, ugovora i direktiva u kojima je Bosna i Hercegovina lanica osigurava se

zaštitom njihovih staništa i zaštitnim mjerama za pojedine vrste/podvrste prema odredbama ovog Zakona.

(2) Stanje divlje vrste/podvrste je povoljno, ako je njezina rasprostranjenost i brojnost populacije u okviru prirodnih kolebanja i ne pokazuje dugoro ni trend smanjivanja, te ako su staništa populacije vrste dovoljno prostrana da osiguravaju dugoro no o uvanje populacije.

lanak 59.

(Introdukcija i retroindukcija)

(1) Zabranjena je introdukcija (unošenje) stranih vrsta/podvrsta u prirodu na podru je Kantona.

(2) Zabranjena je introdukcija alohtonih vrsta riba u prirodne i doprirodne vode, kao i prenošenje takvih vrsta iz ribogojilišta u druga vlažna staništa.

(3) Reintrodukcija (ponovno naseljavanje) nestalih divljih vrsta/podvrsta u prirodu može se obavljati uz dozvolu Federalnog ministarstva, koja se izdaje na osnovu studije o procjeni rizika ponovnog uvo enja na prirodu, uz prethodno pribavljenu saglasnost Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

(4) Troškove izrade studije i provo enja postupka procjene uticaja reintrodukcije na prirodu snosi pravno ili fizi ko lice koja je podnijelo zahtjev za izdavanje dozvole.

lan 60.

(Odobrenje za sakupljanje biljaka i njihovih dijelova, hvatanje ili ubijanje životinja koje nisu zašti ene)

(1) Odobrenje Ministarstva treba ishoditi i za sakupljanje biljaka i njihovih dijelova, hvatanje ili ubijanje životinja koje nisu zašti ene na osnovu ovog ili drugih zakona, za sakupljanje minerala i fosila u ve im koli inama, ako se sve to obavlja u svrhu sticanja materijalne dobiti.

(2) Radnje iz stava (1) ovog lana mogu se obavljati samo uz predhodnu saglasnost vlasnika ili korisnika prava na zemljište ili vodenu površinu na kojima se obavljaju radnje iz stava 1. ovog lana.

(3) Odobrenje iz stava (1) ovog lana sadrži uslove zaštite prirode.

lan 61.

(Gradnja objekata infrastrukture)

(1) Javne ceste, drugi putevi i druge gra evine koje prelaze preko poznatih migracijskih puteva divljih životinja grade se na na in da se osigura sigurno prelaženje divljih životinja na odgovaraju im prostornim razmacima.

(2) Stubovi, vjetroelektrane i tehni ke komponente nadzemnih elektri nih vodova izvode se na na in da se ptice zaštite od strujnog i fizi kog udara.

(3) Na stubovima, vjetroelektranama i tehni kim komponentama koji su izgra eni prije stupanja na snagu ovog Zakona, i koji u visokom nivou ugrožavaju ptice, u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog Zakona provede se neophodne mjere radi zaštite ptica od strujnog i fizi kog udara.

(4) Odredbe stava (2) i (3) ovog lana ne odnose se na gornje vodove željeznica.

lan 62.

(Držanje divljih vrsta)

(1) Životinje divljih strogo zašti enih i zašti enih vrsta zabranjeno je držati u zato eništvu u neprikladnim uslovima i bez odgovaraju e zaštite.

(2) Životinje iz stava (1) ovog lana za koje je to propisano trajno i nezamjenjivo se propisno obilježevaju.

(3) Uslove držanja, na in obilježavanja i evidencije životinja propisuje Federalni ministar.

lan 63.

(Autohtona vrsta)

(1) Autohtona odoma ena vrsta/podvrsta, kao dio biološke raznolikosti, je svaka naslije ena biljna sorta ili životinjska pasmina koja se razvila kao rezultat uzgoja.

(2) Autohtone odoma ene vrste i podvrste predstavljaju prirodne vrijednosti u smislu ovog Zakona i posebnih propisa.

lan 64.

(Zaštita ugroženih autohtonih odoma enih vrsta/podvrsta)

(1) Ugrožene autohtone odoma ene vrste/podvrste štite se metodama in-situ (u prirodi) i ex-situ (izvan prirode). Tradicionalni na in uzgoja i korištenja ugroženih autohtonih odoma enih vrsta/podvrsta poti e se gdje je to mogu e i odgovaraju e.

(2) Ugrožene autohtone odoma ene vrste/podvrste, uzgojne ciljeve, pravila uzgoja i o uvanja iste i zdrave geneti ke osnove, te na ine korištenja ugroženih autohtonih odoma enih vrsta/podvrsta koji nisu propisani posebnim zakonom propisuje zašti enima Federalni ministar, uz pribavljenu saglasnost Federalnog ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

lan 65.

(Geneti ki material)

(1) Geneti ki materijal je dio biljke, gljive, životinje ili mikroorganizma koji sadrži dijelove dezoksiribonukleinske kiseline.

(2) Geneti ki materijal se koristi u skladu sa ovim Zakonom i posebnim propisima.

(3) Uzimanje geneti kog materijala iz prirode ne smije ugrožavati opstanak ekološkog sistema ili populacija vrsta u njihovim staništima.

(4) Pristup geneti kim izvorima dozvoljen je svima pod istim uslovima na na in propisan ovim Zakonom ili posebnim propisom.

(5) Rezultati istraživanja i razvoja proizašli iz korištenja geneti kih izvora koriste se na pravi an na in u skladu sa posebnim propisima.

(6) Niko ne može postati patentni vlasnik geneti kog materijala stvorenog na osnovu geneti kog materijala divljih vrsta/podvrsta.

(7) Zabranjeno je patentiranje geneti kog materijala nekoga dijela geneti ke raznolikosti sa podru ju Kantona.

lan 66.

(Minerali i fosili)

(1) Minerali su samorodni homogeni hemijski elementi ili spojevi u vidu kristalizirane ili amorfne tvari, odre ene strukture, oblika i sastava.

(2) Minerali u smislu ovoga Zakona nisu mineralne sirovine.

(3) Fosili predstavljaju sa uvane cjeline, dijelove, ili tragove izumrlih organizama i njihovih životnih aktivnosti (ihnofosili).

(4) Minerali i fosili su u vlasništvu Kantona.

(5) Zabranjeno je uništavati minerale i fosile i ošte ivati njihova nalazišta.

(6) O pronalasku minerala i fosila pronalaza je dužan obavijestiti Ministarstvo u roku od osam dana od dana pronalaska, te preduzeti neophodne mjere zaštite od uništenja, ošte ivanja ili kra e.

(7) U slu aju iz stava (6) ovoga lana nalaza je dužan iste ponuditi na prodaju Ministarstvu.

(8) Ukoliko Ministarstvo odbije ponudu iz stava (6) ovoga lana nalaza je dužan iste ponudit na prodaju Federalnom ministarstvu okoliša i turizma.

lan 67.

(O uvanje i zaštita minerala, fosila i sigovine)

(1) Minerali, fosili i sigovine koji su zna ajni radi svoje rijetkosti, izuzetne veli ine ili izgleda ili izvanrednog i univerzalnog obrazovnog i nau nog zna enja, predstavljaju zašti ene prirodne vrijednosti u smislu ovog Zakona.

(2) Minerali, fosili i sigovine koji su proglašeni za zašti enu prirodnu vrijednost uvaju se na mjestu nalaza (in-situ o uvanje), a nalazište uživa zaštitu kao zašti eno prirodno podru je do donošenja odluke od strane Ministarstva.

(3) Ako minerale, fosile ili sigovine nije mogu e zaštititi na nalazištu daju se na uvanje pravnom ili fizi kom licu koje e osigurati njihovu stru nu zaštitu i omogu iti njihovu upotrebu u svrhu obrazovanja, muzejske djelatnosti, nauke i zaštite prirode (ex-situ o uvanje).

lan 68.

(Istraživanje nalazišta minerala, fosila ili sigovina)

(1) Ako pravno ili fizi ko lice namjerava istraživati nalazišta minerala, fosila ili sigovina dužno je od Ministarstva zatražiti dozvolu najkasnije 30 dana prije namjeravanog po etka istraživanja.

(2) Pravno ili fizi ko lice dužno je u roku od 30 dana od dana obavljenog istraživanja dostaviti Ministarstvu Izvještaj o obavljenom istraživanju, s podacima o stanju nalazišta, mogu oj ugroženosti nalazišta, te o potrebnim dodatnim istraživanjima i dodatnim mjerama zaštite, pod prijetnjom naknade eventualno nastale štete.

(3) Ako se istraživanje odnosi na nalazište zašti enih minerala, fosila ili sigovina koji su proglašeni prirodnim vrijednostima, Ministarstvo može zabraniti istraživanje ili izdati dozvolu kojom se utvr uju i uslovi zaštite prirode, odnosno mjere zaštite za nalazište. Dozvola se izdaje rješenjem.

(4) Protiv prvostepenih rješenja koje izdaje Ministarstvo na osnovu ovoga Zakona žalba se može izjaviti Vladi Hercegova ko-neretvanskog kantona (u daljem tekstu: Vlada), u roku od 15 dana od dana prijema rješenja.

(5) Rješenje donijeto po žalbi je kona no i protiv njega se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda, u skladu sa Zakonom.

lan 69.

(Korištenje minerala, fosila i sigovina)

(1) Pravno i fizi ko lice može uzimati minerale, fosile ili sigovine iz prirode radi stavljanja u promet uz prethodno pribavljenu dozvolu Ministarstva. Dozvola se izdaje rješenjem, a sadrži uslove pod kojima se isti mogu uzimati.

(2) Pri uzimanju minerala, fosila ili sigovina iz prirode zabranjeno je koristiti mašine, eksploziv, potisne gasove ili druga hemijska sredstva.

(3) Pravno ili fizi ko lice koja stavlja minerale, fosile ili sigovine u promet dužno je, za svaki mineral ili fosil koji posjeduje, imati dokaz o porijeklu odnosno dozvolu o uzimanju iz prirode. Dokaz ili dozvola prilikom prodaje minerala, fosila ili sigovina uru uju se kupcu.

(4) Pravno ili fizi ko lice iz stava (1) ovog lana je dužno voditi evidenciju o stavljanju u promet minerala, fosila ili sigovina, te evidenciju dostavljati Ministarstvu.

(5) O obliku i sadržaju evidencije o stavljanju u promet minerala, fosila ili sigovina ministar e donijeti uputstvo.

III - PLANIRANJE I ORGANIZACIJA ZAŠTITE PRIRODE

lan 70.

(Osnovni dokumenti zaštite prirode)

(1) Osnovni dokumenti zaštite prirode su Kantonalni plan zaštite prirode (u daljem tekstu: Plan zaštite prirode) i Program zaštite prirode jedinica lokalne samouprave.

(2) Prijedlog plana zaštite prirode priprema Ministarstvo.

(3) Prijedlog plana zaštite prirode dostavlja se Federalnom ministarstvu radi davanja mišljenja i primjedbi.

(4) Prijedlog plana zaštite prirode mora bit dostupan javnosti radi davanja mišljenja i primjedbi.

(5) Plan zaštite prirode donosi Skupština Hercegova ko-neretvanskog kantona (u daljem tekstu: "Skupština"), na prijedlog Vlade za period od 10 godina. Plan zaštite prirode mora biti usaglašen sa Federalnom strategijom zaštite prirode.

(6) Program zaštite prirode donosi predstavni ko tijelo jedinica lokalne samouprave, svako za svoje podru je.

(7) Program zaštite prirode mora biti uskla en sa Planom zaštite prirode.

lan 71.

(Plan zaštite prirode)

(1) Plan zaštite prirode odre uje dugoro ne ciljeve i smjernice o uvanja biološke i pejzažne raznolikosti i zašti enih prirodnih vrijednosti, te na ine njezina provo enja u skladu sa ukupnim privrednim, društvenim i kulturnim razvojem u Kantonu.

(2) Plan zaštite prirode sadrži naro ito:

- a) op e strateške ciljeve;
- b) smjernice za o uvanje krajobraza, ekoloških sistema, stanišnih tipova, divljih vrsta i zavi ajnih udoma enih vrsta;
- c) smjernice za posebno zašti ene dijelove prirode;
- d) smjernice za istraživanje i pra enje stanja u prirodi;
- e) smjernice za ugra ivanje zaštite prirode u druge sektore;
- f) smjernice za zakonodavni i institucionalni okvir;
- g) smjernice za odgoj i obrazovanje;
- h) smjernice za obavještavanje javnosti i sudjelovanje javnosti u odlu ivanju o prirodi;
- i) akcijske planove za provedbu smjernica, s oznakama prioriteta i mogu ih izvora finansiranja;
- j) na in ispunjavanja me unarodnih obaveza u zaštiti prirode;
- k) kartografski prilog koji prostorno prikazuje mjere o uvanja biološke i pejzažne raznolikosti i zaštite prirodnih vrijednosti.

(3) Strateške smjernice iz Plana zaštite prirode primjenjuju se u izradi dokumenata prostornog ure enja i planova korištenja prirodnih dobara.

lan 72.

(Izvještaj o stanju prirode)

(1) Za potrebe ostvarivanja Plana zaštite prirode i programa zaštite prirode te drugih dokumenata kojima se ure uju pojedina pitanja zaštite prirode, izra uje se Izvještaj o stanju zaštite prirode u Hercegova ko-neretvanskom kantonu.

(2) Prijedlog izvještaja o stanju zaštite prirode u Kantonu priprema Ministarstvo.

(3) Izvještaj o stanju zaštite prirode usvaja Skupština na prijedlog Vlade.

(4) Izvještaj iz stava (1) se izra uje za dvogodišnje razdoblje, a sadrži naro ito:

- a) podatke o stanju pejzaža, ekoloških sistema, tipova staništa, divljih vrsta/podvrsta i autohtonih, zavi ajnih udoma enih vrsta/podvrsta s analizom ugroženosti, te razloge ugroženosti i probleme zaštite;
- b) podatke o uticajima korištenja prirodnih dobara na biološku i pejzažnu raznolikost;
- c) podatke o uticajima pojedinih zahvata na prirodu;
- d) ocjenu provedenih mjeru o uvanja biološke i pejzažne raznolikosti i zašti enih prirodnih vrijednosti;
- e) analizu provedbe Plana i drugih dokumenata zna ajnih za zaštitu prirode;
- f) ocjenu provedenog nadzora;
- g) podatke o korištenju finansijskih sredstava za zaštitu prirode;
- h) procjenu potrebe izrade novih ili izmjene i dopune postoje ih dokumenata te druge važne podatke za zaštitu i o uvanje prirode.

IV - INFORMACIJSKI SISTEM I PRA ENJE STANJA (MONITORING)

lan 73.

(Pra enje stanja o uvanosti prirode)

(1) Ministarstvo organizira pra enje stanja o uvanosti prirode.

(2) Pra enje stanja o uvanosti prirode obuhvata:

- a) pra enje stanja bioloških vrsta, njihovih staništa, stanišnih tipova, ekološki zna ajnih podru ja, ekoloških sistema te tipova pejzaža;
- b) pra enje stanja posebno zašti enih dijelova prirode.

(3) Pra enje stanja prirode provode organi kantonalne uprave i organi jedinice lokalne samouprave, kao i druga ovlaštena pravna i fizi ka lica.

(4) Podaci o pravu stanja prirode dostavljaju se Ministarstvu. Podaci su javni, osim ako se radi zaštite divljih vrsta ili staništa podaci ne proglose tajnim.

lan 74.

(Podaci o stanju i zaštiti prirode)

Nadležni organi kantonalne uprave, službe jedinica lokalne samouprave, te druge ovlaštena pravna i fizička lica dužni su podatke o stanju i zaštiti prirode staviti na raspolaganje Ministarstvu.

V - PRISTUP INFORMACIJAMA I SUDJELOVANJE JAVNOSTI

lan 75.

(Obavještavanje javnosti)

(1) Ministarstvo, jedinice lokalne samouprave i pravna ili fizička lica koje obavljaju poslove u vezi sa zaštitom prirode i javne ustanove koje upravljaju zašti enim dijelovima prirode dužni su osigurati javnost podataka u vezi zaštite prirode, osim ako posebnim zakonom ili aktom nadležnih organa nije propisana tajnost podataka.

(2) Nadležni organi i službe za upravu te pravna ili fizička lica iz stava (1) ovoga lana dužni su voditi registar o podacima važnim za zaštitu prirode, i u slučaju oštećenja prirode dužni su o tome obavijestiti javnost s uputama o postupanju radi njene zaštite i o uvanju. U slučaju bilo kakve neposredne prijetnje prirodi i zdravlju ljudi javnost se izvještava o poduzimanju potrebnih mjera i radnji u cilju sprječavanja ili ublažavanje šteta koje bi moglo proistekti iz te opasnosti.

(3) Informacije moraju biti pravovremene i istinite.

lan 76.

(Sudjelovanje javnosti u odlučivanju)

(1) Tokom izrade propisa odnosno akata o proglašavanju posebno zašti enih dijelova prirode, dokumenata prostornog uređenja i planova korištenja prirodnih dobara, kao i opšteprimjenjivih i pravno obavezuju ih propisa i dokumenata u području zaštite prirode, osigurava se sudjelovanje javnosti.

(2) Javnost mora biti tokom postupaka iz stava (1) ovoga lana obavještena putem javne obavijesti ili pojedinačno obavještena o aktu ili djelatnosti koji mogu uticati na stanje u prirodi.

(3) Obavještavanje javnosti obavezno je u slučajuje propisanim ovim Zakonom i na osnovu njega donesenim propisima.

lan 77.

(Uvanje podataka)

Dokumentacija i podaci o inventarizaciji svih dijelova biološke i pejzažne raznolikosti, te pravu stanja o uvanosti prirode, a naročito zašti enih dijelova prirode uva se u Ministarstvu.

lan 78.

(Uvid u podatke i dokumentaciju)

(1) Svako ima pravo uvida u podatke kojima raspolaže Ministarstvo, te iz podataka dobiti izvode, ispise ili kopije.

(2) Uvid u dokumentaciju i podatke Ministarstvo može ograniciti u obimu koji zahtijevaju interesi zaštite prirodnih vrijednosti, unutrašnje sigurnosti ili odbrane.

(3) Za izdavanje izvoda, ispisa i kopija iz dokumentacije stranka plaća upravnu taksu te stvarne troškove za obavljanje pojedinih poslova.

(4) Sredstva ostvarena naplatom naknada prihod su Budžeta.

VI - ZAŠTITA PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

lan 79.

(Zašti eni dijelovi prirode)

- (1) Posebno zašti eni dijelovi prirode uživaju posebnu zaštitu Kantona.
- (2) Kategorije zašti enih dijelova prirode prema ovome Zakonu su:
 - a) Park prirode;
 - b) Spomenik prirode;
 - c) Podru je upravljanja staništima/vrstama;
 - d) Zašti eni pejzaž:
 - Kopneni
 - Morski
 - e) Zašti ena podru ja sa održivim korištenjem prirodnih resursa;
 - f) Regionalni park.

lan 80.

(Park prirode)

(1) Park prirode je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano podru je kopna i/ili mora velike bioraznolikosti i/ili georaznolikosti, s vrijednim ekološkim obilježjima, naglašenim pejzažnim i kulturno-historijskim vrijednostima.

(2) Park prirode ima i nau nu, kulturnu, odgojno-obrazovnu te rekreativnu namjenu.

(3) U parku prirode dozvoljene su privredne i druge djelatnosti i zahvati kojima se ne ugrožavaju njegova bitna obilježja i uloga.

lan 81.

(Spomenik prirode)

(1) Spomenik prirode je pojedina ni neizmijenjeni dio prirode koji ima ekološku, nau nu, estetsku ili odgojno-obrazovnu vrijednost.

(2) Spomenik prirode može biti geološki (mineraloško ili paleontološko nalazište, struktura slojeva i sl.), geomorfološki (špilja, soliterna stjena i sl.), hidrološki (vrelo, slap, jezero i sl.), botani ki (rijetki ili lokacijom zna ajni primjerak biljnog svijeta i sl.), prostorno mali botani ki ili zoološki lokalitet i dr.

(3) Na spomeniku prirode dozvoljeni su zahvati i djelatnosti kojima se ne ugrožavaju njegova obilježja i vrijednosti.

lan 82.

(Podru je upravljanja staništima/vrstama)

(1) Podru je upravljanja staništima/vrstama je dio prirode namijenjen zaštititi ta no odre ene vrste ili staništa, i upravljanje njime je usmjereni prema tom cilju. Podru ja zašti ena u ovoj kategoriji esto, iako ne nužno, zahtijevaju provo enje redovnih aktivnih upravlja kih aktivnosti usmjerenih o uvanju vrste ili održavanju staništa.

(2) U podru ju upravljanja staništima/vrstama dozvoljeni su zahvati i djelatnosti koje ne narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen.

lan 83.

(Zašti eni pejzaž)

(1) Zašti eni pejzaž je prirodni ili kultivirani predjel velike pejzažne vrijednosti i bioraznolikosti i/ili georaznolikosti ili pejzaž o uvanih jedinstvenih obilježja karakteristi nih za pojedino podru je.

(2) U zašti enom pejzažu dozvoljeni su zahvati i djelatnosti koje ne narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen.

lan 84.

(Zašti ena podru ja sa održivim korištenjem prirodnih resursa)

(1) Zašti ena podru ja sa održivim korištenjem prirodnih resursa su ve i dijelovi prirode iji se ve i dio nalazi u prirodnom stanju dok se dio koristi na održiv na in. Ova podru ja namijenjena su u uvanju ekosistema i staništa, a uporedno sa tim i prate ih kulturnih vrijednosti i tradicionalnih na ina upravljanja prirodnim resursima.

(2) U zašti enim podru jima sa održivim korištenjem prirodnih resursa dozvoljeni su zahvati i djelatnosti koje ne narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen.

lan 85.

(Regionalni park)

(1) Regionalni park je prostrano prirodno ili dijelom kultivirano podru je kopna i/ili mora velike bioraznolikosti i/ili georaznolikosti, s vrijednim ekološkim obilježjima i pejzažnim vrijednostima karakteristi nim za podru je na kojem se nalazi.

(2) U regionalnom parku dozvoljene su privredne i druge djelatnosti i zahvati kojima se ne ugrožavaju njegova bitna obilježja i uloga.

lan 86.

(Proglašavanje zašti enih dijelova prirode)

Zašti ene dijelove prirode iz lana 79. ovoga Zakona proglašava Skupština posebnim zakonom.

lan 87.

(Pokretanje postupka za stavljanje pod zaštitu dijelova prirode)

(1) Pojedini dijelovi prirode o kojima se vodi postupak radi stavljanja pod zaštitu nalaze se pod privremenom zaštitom od dana kada je vlasnik ili drugi korisnik prava na takvom dijelu prirode obaviješten da je postupak pokrenut, do okon anja postupka.

(2) Prijedlog za proglašenje i obavijest o pokretanju postupka za stavljanje pod zaštitu daje Ministarstvo.

(3) Obavijest mora sadržavati granice podru ja i ta an opis postoje eg stanja podru ja.

(4) Za vrijeme privremene zaštite primjenjuju se odredbe ovog Zakona, kao i kod zašti enih dijelova prirode.

lan 88.

(Prijedlog akta o proglašavanju zašti enog podru ja)

(1) Prijedlog akta o proglašavanju zašti enog podru ja temelji se na:

- a) stru noj podlozi a kojom se utvr uju vrijednosti podru ja koje se predlaže zaštititi i na in upravljanja tim podru jem,
- b) izjavi organa koje donosi akt o proglašenju o osiguranim sredstvima za upravljanje zašti enim podru jem.

(2) Stru na podloga iz stava (1) ovoga lana sadrži detaljni opis obilježja i vrijednosti podru ja koje se zašti uje, ocjenu stanja toga podru ja, posljedice koje e donošenjem akta o proglašenju proiste i, posebno s obzirom na vlasni ka prava i zate ene privredne djelatnosti, te ocjenu i izvore potrebnih sredstava za provo enje akta o proglašenju zašti enog podru ja.

lan 89.

(Obavještavanje javnosti i javni uvid)

(1) O prijedlogu akta o proglašavanju zašti enog podru ja obavještava se javnost. Obavještavanje javnosti podrazumijeva javni uvid u predloženi akt o proglašenju zašti enog podru ja i stru nu podlogu s kartografskom dokumentacijom.

(2) Postupak javnog uvida za proglašavanje zašti enih dijelova prirode organizira i provodi Ministarstvo.

(3) Javni uvid traje najmanje 30 dana.

(4) Obavijest o javnom uvidu objavljuje se u najmanje jednom dnevnom listu te na internetskoj stranici, a sadrži podatak gdje se može pregledati kartografska i druga dokumentacija u vezi sa predloženom zaštitom.

(5) Predlaga akta o proglašavanju zašti enog podru ja dužan je o itovati se o podnesenim primjedbama prilikom javnog uvida, a podnesene primjedbe i o itovanja postaju sastavni dio dokumentacije na kojoj se zasniva prijedlog akta o proglašavanju.

lan 90.

(Sadržaj akta o proglašenju zašti enog podru ja)

Zakon o zaštiti prirodne vrijednosti zašti enog podru ja sadrži:

- a) naziv i kategoriju zašti enog podru ja,
- b) opis granice zašti enog podru ja,
- c) kartografski prikaz zašti enog podru ja sa precizno upisanim granicama, koji je sastavni dio akta o proglašavanju,
- d) naznaku mjerila kartografskog prikaza.

lan 91.

(Objava akta o proglašenju zašti enog podru ja)

(1) Zakon o proglašenju zašti enog podru ja objavljuje se u »Službenim novinama HNK«.

(2) Kartografski prikaz zašti enog podru ja uva se u Ministarstvu.

lan 92.

(Prestanak zaštite)

(1) Ako nestanu obilježja zbog kojih je proglašeno zašti eno podru je, Skupština donosi akt o prestanku zaštite.

(2) Akt o prestanku zaštite zasniva se na stru nom obrazloženju kojim se utvr uje nestanak obilježja zbog kojih je prirodna vrijednost zašti ena.

lan 93.

(Registar zašti enih dijelova prirode)

(1) Zašti eni djelovi prirode upisuju se u Registar zašti enih dijelova prirode.

(2) Registar zašti enih dijelova prirode vodi Ministarstvo.

(3) Upis zašti enih podru ja i brisanje iz Registra zašti enih podru ja obavlja se na osnovu akta o proglašavanju te akta o prestanku zaštite.

(4) Podaci iz Registra zašti enih podru ja su javni.

(5) Registar zašti enih podru ja sadrži podatke iz akta o proglašavanju, a objavljuje se na internetskoj stranici Ministarstva.

(6) Provedbenim propisom utvrditi e se sadržaj i na in vo enja Registra zašti enih dijelova prirode.

lan 94.

(Upravljanje zašti enim podru jima)

(1) Zašti enim dijelovima prirode upravljuje javne ustanove.

(2) Javne ustanove za upravljanje zašti enim dijelovima prirode osniva Vlada.

(3) Javne ustanove osnivaju se u skladu sa ovim Zakonom i propisima koji regulišu rad javnih ustanova.

(4) Organe upravljanja, nadzora poslovanja i rukovo enja u ustanovi imenuje i razrješava Vlada na prijedlog resornog ministra u skladu sa zakonom propisanom procedurom.

lan 95.

(Javne ustanove)

(1) Javne ustanove iz lana 94. ovoga Zakona obavljaju djelatnost zaštite, održavanja i promocije zašti enog podru ja i druge zašti ene prirodne vrijednosti u cilju zaštite i o uvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, te nadziru provo enje uslova i mjera zaštite prirode na podru ju kojim upravljaju.

(2) Javne ustanove koje upravljaju zašti enim podru jima nadziru i na in obavljanja dozvoljenih djelatnosti, u cilju osiguranja racionalnog i održivog korištenja prirodnih dobara.

(3) Javna ustanova može obavljati i druge djelatnosti utvr ene aktom o osnivanju i statutom ustanove koje služe obavljanju djelatnosti iz stava (1) i (2) ovog lana.

(4) Javne ustanove djelatnost iz ovoga lana obavljaju kao javnu službu.

lan 96.

(Sredstva za rad javnih ustanova)

(1) Sredstva za rad javnih ustanova i obavljanje djelatnosti iz lana 95. ovoga Zakona osiguravaju se iz:

- a) osniva kih sredstava;
- b) budžeta Kantona;
- c) iz sredstava Fonda za zaštitu okoliša HNK;
- d) prihoda od korištenja prirodnih vrijednosti u zašti enim podru jima;
- e) prihoda od naknada;
- f) utvr enih beneficija (npr. osloba anje uplate cijelog iznosa ili dijela dobiti...)
- g) drugih izvora utvr enih ovim Zakonom i posebnim propisima.

(2) Javna ustanova nakon isteka poslovne godine izra uje godišnji finansijski izvještaj i dostavlja ga Ministarstvu. Izvještaj se dostavlja najkasnije u roku od 30 dana nakon usvajanja.

lan 97.

(Upravljanje zašti enim dijelovima prirode)

(1) Upravljanje zašti enim dijelovima prirode provodi se na osnovu plana upravljanja.

(2) Plan upravljanja donosi Vlada na prijedlog Ministarstva za razdoblje od deset godina.

(3) Prije utvr ivanja prijedloga plana upravljanja provodi se postupak javnog uvida i rasprave.

lan 98.

(Plan upravljanja)

(1) Plan upravljanja odre uje smjernice, na in provo enja zaštite, korištenja i upravljanja zašti enim dijelovima prirode, te smjernice za zaštitu i o uvanje prirodnih vrijednosti uz uvažavanje potreba lokalnog stanovništva.

(2) Pravna i fizi ka lica koja obavljaju djelatnosti u zašti enom podru ju dužna su se pridržavati plana upravljanja.

(3) Nakon isteka razdoblja od pet godina analizira se provo enje plana upravljanja i ostvareni rezultati, te se po potrebi obavlja revizija plana upravljanja na na in i u postupku kako je to propisano za njegovo donošenje.

(4) Plan upravljanja sadrži:

- a) Ciljeve i politiku upravljanja zašti enim podru jem sa dijelovima:
 - svrha, funkcije i ciljevi zašti enog podru ja,
 - politika upravljanja zašti enim podru jem.
- b) Smjernice održivog upravljanja zašti enim podru jem sa dijelovima:
 - ocjena stanja zašti enog podru ja,
 - koncept zaštite cijelog podru ja i njegovih pojedinih dijelova (zona),
 - na in pra enja stanja zašti enog podru ja i njegovih vrijednosti,
 - upravljanje pojedinim prirodnim i kulturnim vrijednostima i resursima zašti enog podru ja,
 - razvitak i uslove razvitka dozvoljenih djelatnosti u pojedinim zonama,
 - posje ivanje zašti enog podru ja (program posje ivanja, razgledavanja i dr.),
 - smjernice za izgled objekata u zašti enom podru ju,
 - povezivanje zašti enog podru ja sa susjednim podru jima,
 - uticaj na okoliš i društveno privredni kompleks.
- c) Smjernice za realizaciju plana sa dijelovima:
 - razvitak plana upravljanja kroz aktivnosti po godinama,
 - smjernice za povezivanje sektorskih planova,
 - nadzor,

- na in i izvor finansiranja,
- troškovi realizacije plana,
- institucionalana struktura i nositelj aktivnosti u upravljanju zašti enim podru jem.

(5) Plan upravljanja provodi se godišnjim programom zaštite, o uvanja, korištenja i promocije zašti enog podru ja.

lan 99.

(Pravilnik o unutrašnjem redu)

(1) Pravilnikom o unutrašnjem redu bliže se ure uju pitanja i propisuju mjere zaštite, o uvanja, unapre enja i korištenja zašti enih podru ja i drugih zašti enih prirodnih vrijednosti, te propisuju upravne mjere za nepostupanje po odredbama toga pravilnika i ovoga Zakona.

(2) Pravilnik iz stava (1) ovog lana donosi Nadzorni odbor javne ustanove na prijedlog uprave uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.

(3) Neposredni nadzor u zašti enim podru jima obavljaju glavni nadzornik i nadzornici javne ustanove koja upravlja zašti enim podru jem.

lan 100.

(Dozvola za provo enje projekata, nau nih i/ili stru nih istraživanja u zašti enom podru ju)

(1) Pravna i fizi ka lica koja namjeravaju provoditi projekte, nau na i/ili stru na istraživanja u zašti enom podru ju dužna su ishoditi dozvolu Ministarstva.

(2) Zahtjev za izdavanje dozvole iz stava 1. ovoga lana sadrži podatke o:

- a) izvoditelju istraživanja,
- b) lokaciji istraživanja,
- c) svrsi istraživanja,
- d) trajanju i vremenu provo enja istraživanja,
- e) na inu provo enja istraživanja,
- f) korištenoj opremi, alatima, strojevima i dr.

(3) Ministarstvo izdaje dozvolu ako utvrdi da namjeravano istraživanje ne e promijeniti obilježja zbog kojih je podru je zašti eno. Dozvola se daje rješenjem.

(4) Dozvola iz stava (1) ovoga lana sadrži uslove zaštite prirode, rok na koji se izdaje te obavijest o potrebi dostavljanja izvještaja ili rezultata istraživanja.

lan 101.

(Korištenje zašti enih prirodnih vrijednosti)

(1) Na zašti enom podru ju i drugoj zašti enoj prirodnoj vrijednosti dozvoljeni su oni zahvati i radnje koji je ne ošte uju i ne mijenjaju svojstva zbog kojih je zašti ena.

(2) Dozvolu za dozvoljene zahvate i radnje u zašti enim dijelovima prirode iz lana 79. ovoga zakona izdaje Ministarstvo rješenjem.

(3) Zahvati i radnje koji se provode na osnovu planova upravljanja u šumarstvu, lovstvu, ribarstvu, vodnom privre ivanju i rudarstvu moraju biti uskla eni sa ciljevima i mjerama zaštite i planovima upravljanja zašti enim podru jima, te moraju imati saglasnost nadležnog ministarstva.

(4) Dozvola iz stava (2) i (3) ovog lana sadrži i uslove zaštite prirode.

lan 102.

(Posje ivanje i razgledavanje)

(1) Zašti eni dijelovi prirode i druge zašti ene prirodne vrijednosti mogu se posje ivati i razgledavati na na in koji ne ugrožava njihove vrijednosti, niti provo enje zaštite.

(2) Posje ivanje i razgledanje zašti enih dijelova prirode i drugih zašti enih prirodnih vrijednosti dozvoljeno je svima pod jednakim uslovima u skladu sa ovim Zakonom i na osnovu njega donesenim propisima.

(3) Ako bi posje ivanje i razgledanje zašti enih dijelova prirode i drugih zašti enih prirodnih vrijednosti moglo prouzrokovati opasnost za njihovo o uvanje, može se zabraniti ili ograni iti posje ivanje i razgledanje zašti enog podru ja ili druge zašti ene prirodne vrijednosti, ili njihovih dijelova.

lan 103.

(Uslovi zaštite prirode)

(1) Nisu dozvoljene radnje koje mogu prouzrokovati promjene i ošte enja na zašti enom dijelu prirode.

(2) Na zašti enom dijelu prirode dozvoljene su one radnje i djelatnosti koje ga ne ošte uju i ne mijenjaju svojstva zbog kojih je proglašen zašti enim.

(3) Radnje iz stava (2) ovog lana dozvoljene su samo uz isho enje uslova zaštite prirode.

(4) Uslove iz stava (3) ovog lana izdaje Ministarstvo.

(5) Za poduzimanje radnji iz stava (2) ovog lana za koje je potrebno ishoditi urbanisti ku saglasnost, uslovi zaštite prirode utvr uju se u postupku izdavanja urbanisti ke saglasnosti.

(6) Gra evinska dozvola može se izdati, a izvo enje drugih radova dopustiti u slu ajevima iz stava (2) ovog lana samo ako Ministarstvo izda rješenje da je glavni projekt ili odgovaraju a dokumentacija ura ena u skladu sa uslovima zaštite prirode iz stava (3) ovog lana.

(7) Uslovi zaštite prirode donose se na osnovu:

- a) pregleda zašti enih i evidentiranih dijelova prirode i ekološki zna ajnih podru ja s njihovim karakteristikama i ocjenom stanja;
- b) pregleda podru ja na kojima se o ekuje postojanje prirodnih vrijednosti, te preporuke za ponašanje prilikom otkrivanja tih vrijednosti ili proglašavanja njihove zaštite;
- c) zaštitnih mjera i razvojnih usmjerenja za zašti ene prirodne vrijednosti i ekološki zna ajna podru ja;
- d) mjera za o uvanje biološke raznolikosti, posebno mjere za o uvanje tipova staništa, staništa vrsta i podvrsta sa Crvene liste Federacije BiH;
- e) mjera za zaštitu specifi nih pejzaža;
- f) kartografskog prikaza, uklju uju i kartu tipova staništa propisanu ovim Zakonom;
- g) i drugih relevantnih priloga iz dokumenata prostornog ure enja.

lan 104.

(Naknada štete)

(1) Pravna i fizi ka lica kojima se zbog ograni enja i zabrana iz ovoga Zakona ili na osnovu njega izdanih akata o zaštiti bitno pogoršaju postoje i uslovi za sticanje prihoda, a to nije mogu e nadoknaditi dopuštenom djelatnoš u u okviru propisanog režima zaštite u zašti enom podru ju, ima pravo na naknadu za ograni enja kojima je podvrgnut.

(2) Naknada iz stava (1) ovoga lana može se isplatiti ako Ministarstvo prethodno neposredno, putem vještaka ili stru nog organa utvrdi da pravno i fizi ko lice koje je podvrgnuto ograni enjima provodi propisane uslove zaštite prirode.

(3) Iznos naknade ovisi o stepenu pogoršanja postoje ih uslova za sticanje prihoda te trajanju, vrsti i obimu ograni enja ili zabrane. Iznos mora biti razmjeran umanjenom prihodu.

(4) Iznos naknade utvr uje se sporazumno, a u slu aju spora o visini naknade odlu uje sud.

(5) Naknada iz stava (1) ovoga lana ispla uje se na teret sredstava budžeta Kantona za zašti ena podru ja iz lana 79. ovoga Zakona.

(6) Pravno lice koje je u ve inskom vlasništvu Kantona nema pravo na naknadu za ograni enja kojima je podvrgnut u upravljanju nekretninom.

lan 105.

(Odgovornost za štetu)

Kanton ne odgovara za štetu koju prouzro e divlje vrste osim u slu ajevima odre enim ovim Zakonom.

lan 106.

(Sprje avanje nastanka štete)

(1) Pravno lice koja upravlja zašti enom vrstom/podvrstom dužno je na primjeran na in i svoj trošak u initi sve dozvoljene radnje i zahvate kako bi sprije ilo nastanak štete pravnom ili fizi kom licu.

(2) Pod radnjom ili zahvatom iz stava (1) ovog lana podrazumijeva se efikasno ograničivanje, ciljano uvanje dobara i rastjerivanje zašti enih životinjskih vrsta/podvrsta.

(3) Ako nastanak štete nije moguće spriječiti na način propisan ovim Zakonom, ošteti enik može od Federalnog ministarstva zahtijevati izvođenje neophodnih radnji i zahvata za spremanje daljnijih šteta. Ošteti enik i Ministarstvo sporazumno dijele troškove za izvođenje potrebnih radnji i zahvata.

lan 107.

(Ošteti enik)

(1) Ošteti enik ima pravo na naknadu štete u visini stvarne štete koju nanesu životinje strogo zašti enih divljih vrsta/podvrsta ako je poduzeo propisane radnje i zahvate u skladu sa odredbama lana 106. ovog Zakona.

(2) Ošteti enik je dužan Ministarstvu prijaviti nastanak štetnog događaja bez odgađanja, odnosno u roku u kojem je moguće izvođenje dokaza o štetnom događaju, a najkasnije u roku od deset dana od dana nastanka štete.

(3) Ošteti enik i komisija koju formira ministar utvrđuju na mjestu štetnog događaja injenice koje su znane za ustanovljenje nastanka štete, uzročnika i visinu štete, o čemu se sastavlja zapisnik.

(4) Ako ošteti enik uredno prijavi štetu, a komisija ne obavi uvid u roku od tri dana od prijema prijave ošteti enika, ošteti enik može u roku od 15 dana odštetni zahtjev uputiti Federalnom ministarstvu.

(5) Ako štetni događaj nastane u zaštiti enom području, poslove vještoga enja može obaviti ovlašteno lice organa upravljanja zaštite enim područjem.

(6) Visina naknade štete utvrđuje se na osnovu zapisnika o uvidu u izstava (3) ovog lana, a u službu ena spora o visini štete odlučuje sud.

(7) Tužba za naknadu štete može se podnijeti u roku šest mjeseci od dana kad je šteta prijavljena.

(8) Ako postupak utvrđivanja štete nije provela komisija već službena osoba iz Ministarstva na postupak utvrđivanja štete i ostvarivanja prava na naknadu štete odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovog lana.

(9) Na inicijativa i postupanje komisije i drugog ovlaštenog ili službenog lica u postupku utvrđivanja štete, te iznose naknade štete (cjenovnik) propisuje Federalni ministar pravilnikom.

lan 108.

(Umanjivanje iznosa naknade štete)

Ako pravno ili fizičko lice zapostavlja ne djelatnost ili izvođenje radnji u prostoru koji je prirodno stanište strogo zašti enih divljih vrsta/podvrste, i u kojem ona već egzistira te postoji predvidiv rizik štete od strogo zašti enih divljih vrsta/podvrste, umanjuje se iznos naknade štete za predvidiv rizik.

lan 109.

(Visina naknade štete)

(1) Pravna i fizička lica dužna su nadoknaditi štetu koju prouzrokuje povredama odredbi ovog Zakona.

(2) Visina naknade štete prouzrokovane nedozvoljenom radnjom u odnosu na pojedine primjerke strogo zašti enih divljih vrsta/podvrsta utvrđuje se prema odštetnom cjenovniku, koji će donijeti Federalni ministar.

(3) Visina naknade štete prouzrokovane nedopuštenom radnjom u odnosu na ostale zašti ene prirodne vrijednosti utvrđuje se na osnovu vještoga enja ovlaštenog stručnog lica.

(4) Sredstva ostvarena naknadom štete iz stavova (1), (2) i (3) ovog lana prihod su budžeta.

lan 110.

(Vlasništvo)

(1) Zemljište unutar granica zašti enih dijelova prirode na kojem pravo korištenja i raspolaganja imaju društvena pravna lica prenosi se u vlasništvo Kantona, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

(2) Vlasništvo nad nekretninama koje se nalaze u zašti enim dijelovima prirode mogu stjecati samo domaća pravna i fizička lica.

(3) Zahtjev za saglasnost o sticanju vlasništva na nekretnini u zašti enim dijelovima prirode iz lana 79. ovog Zakona kupac podnosi Ministarstvu.

(4) Ministarstvo izdaje ili uskra uje saglasnost rješenjem u roku od 60 dana. Ako rješenje nije izdano u propisanom roku, postupa se po odredbama Zakona o upravnom postupku Federacije BiH.

(5) Pravni poslovi sklopljeni suprotno odredbama ovog Zakona su ništavi i ne proizvode pravne posljedice.

lan 111.

(Pravo prvokupa)

(1) Vlasnik nekretnina unutar zašti enih dijelova prirode, koji namjeravaju tu nekretninu prodati dužan ju je najprije ponuditi na prodaju Vladi Kantona.

(2) Vlasnik nekretnine unutar zašti enog dijela prirode dužan je u ponudi navesti cijenu i uslove prodaje.

(3) Vlada Kantona je dužna ponudu prihvati ili odbiti u roku 30 dana od dana prijema pismene ponude.

(4) Ako ponuda ne bude prihva ena unutar roka iz stava (3) ovog lana vlasnik može nekretninu u zašti enom dijelu prirode prodati drugom licu uz cijenu koja nije niža od cijene navedene u ponudi i pod uslovima koji za kupca nisu povoljniji od uslova što ih sadrži ponuda iz stava 3. ovog lana.

(5) Ako vlasnik proda nekretninu u zašti enom dijelu prirode, a nije prije toga postupio u skladu sa stavom (1) i (3) ovog lana Vlada Kantona ima pravo tužbom protiv prodavaoca i kupca zahtjevati poništenje ugovora o kupoprodaji u roku od jedne godine od dana kada su saznali za sklapanja toga ugovora, ali najkasnije u roku pet godina od dana sklapanja ugovora o kupoprodaji.

(6) Vlada Kantona može u roku od jedne godine zahtjevati poništenje ugovora o kupoprodaji nekretnine u zašti enom dijelu prirode i kad je taj ugovor sklopljen pod vidom darovanja ili kad su visina cijene ili uslovi prodaje prividni, a stvarna cijena i uslovi ugovora povoljniji za kupca.

(7) Pravo prvokupa iz stava (1) ovog lana upisuje se u zemljišnim knjigama kod nadležnog suda.

lan 112.

(Izvlaštenja)

(1) Vlasni ka ili druga stvarna prava na nekretninama u zašti enoj prirodnoj vrijednosti mogu se oduzeti ili ograni iti u interesu Kantona, kada je to potrebno radi efikasnije zaštite prirode.

(2) Vlasništvo ili drugo stvarno pravo se oduzima ili ograni ava po postupku i na na in odre en zakonom koji ure uje izvlaštenje nekretnina, ako ovaj Zakon ne odre uje druga ije.

(3) Vlada Kantona, najmanje tri mjeseca prije pokretanja prijedloga za izvlaštenje mora uputiti vlasnicima pismeni prijedlog za otkup nekretnina.

(4) Za oduzetu nekretninu Vlada Kantona, mora osigurati drugu jednako vrijednu nekretninu izvan zašti enog podru ja, ili platiti naknadu.

(5) Visina naknade za oduzetu nekretninu odre uje se po vrijednosti nekretnine s obzirom na njezinu tržišnu vrijednost.

(6) Postupak za izvlaštenje pokre e se na prijedlog Ministarstva, a provodi se na na in ure en zakonom koji ure uje izvlaštenje.

(7) Nekretnine u zašti enim dijelovima prirode evidentiraju se u katastru nekretnina koji se vodi po posebnim propisima.

lan 113.

(Otkup nekretnina u zašti enim dijelovima prirode)

(1) Vlada Kantona je dužna na zahtjev vlasnika nekretnine u zašti enoj prirodnoj vrijednosti, koju su proglašili zašti enom na osnovu ovog Zakona, po tržišnoj cijeni otkupiti nekretninu ili ponuditi drugu jednako vrijednu nekretninu .

(2) Vlasnik nekretnine ima pravo ponuditi nekretninu na prodaju u skladu sa ovim lanom u roku dvije godine od dana stupanja na snagu akta koji je prouzrokovao ograni enja i zabrane na nekretnini.

VII. KONCESIJE I KONCESIJSKA ODOBRENJA NA ZAŠTI ENIM DJELOVIMA PRIRODE I SPELEOLOŠKIM OBJEKTIMA

lan 114.

(Koncesije)

(1) U zašti enim dijelovima prirode iz lana 79. stav (2) ta ka a), b) c) i d) ovoga Zakona može se dati koncesija za obavljanje turisti ko-ugostiteljske djelatnosti.

(2) U zašti enim dijelovima prirode iz lana 79. stav (2) ta ka e), f) ovoga Zakona može se dati koncesija za obavljanje privrednih djelatnosti kojima se ne ugrožavaju prirodne vrijednosti zbog kojih je proglašen. Djelatnosti za koje se može izdati koncesija utvr uje Ministarstvo.

(3) Vlada Kantona može svojom odlukom odrediti pojedina zašti ena podru ja, odnosno pojedine zašti ene dijelove prirode u vlasništvu Kantona, na kojima se ne može dati koncesija.

(4) Koncesijom se sti e pravo obavljanja djelatnosti iz stava (1) i (2) ovoga lana, te pravo na izgradnju i korištenje objekata i postrojenja potrebnih za obavljanje tih djelatnosti u zašti enim podru jima i speleološkim objektima na kojima je to dozvoljeno u skladu sa ovim Zakonom.

(5) Na pitanja davanja koncesije primjenjuje se ovaj Zakon i Zakon o koncesijama Hercegova ko-neretvanskog kantona.

lan 115.

(Odluka o dodjeli koncesije)

(1) Odlukom o koncesiji utvr uje se naro ito:

- a) zašti eno podru je, odnosno speleološki objekt za koji se daje koncesija;
- b) predvi eni obim privrednog korištenja;
- c) korisnici koncesije;
- d) namjene za koje se koncesija dodjeljuje;
- e) uslovi zaštite prirode koje je koncesionar dužan provoditi;
- f) vrijeme trajanja koncesije;
- g) visina naknade ili osnovica za odre ivanje visine naknade.

(2) Odluka o dodjeli koncesije donosi se u skladu sa Zakonom o koncesijama HNK.

(3) Odluka o koncesiji sadrži uslove zaštite prirode koje utvr uje Ministarstvo.

lan 116.

(Ograni enja i dužnosti koncesionara)

(1) Ako u toku trajanja koncesije na zašti enom podru ju ili speleološkom objektu nastanu nepredvidive promjene ili ošte enja zbog kojih je potrebno ograni iti obim koncesije i na in njenog provo enja, koncesionar je dužan preduzeti sve radnje i mjere koje mu u cilju spre avanja nastalih promjena ili ošte enja naredi Ministarstvo ili drugi ovlašteni organ.

(2) Ako se koncesionar ne pridržava zadatih uslova zaštite prirode, dužan je nadoknaditi nastalu štetu, uspostaviti prijašnje stanje ili provesti kompenzacijске uslove u skladu sa odredbama ovog Zakona.

VIII - NADZOR

lan 117.

(Upravni nadzor)

Upravni nadzor nad primjenom odredaba ovoga Zakona i propisa donesenih na osnovu ovoga Zakona obavlja Ministarstvo.

lan 118.

(Inspeksijski nadzor)

(1) Inspeksijski nadzor nad primjenom ovoga Zakona i drugih propisa koji ure uju zaštitu prirode obavlja kantonalni inspektor zaštite prirode u Ministarstvu i inspektor zaštite prirode u jedinicama lokalne samouprave, svako u okviru svoje nadležnosti.

(2) Inspeksijski nadzor u zašti enim dijelovima prirode iz lana 79. ovog Zakona obavlja kantonalni inspektor zaštite prirode.

(3) Inspeksijski nadzor nad provedbom programa zaštite prirode jedinice lokalne samouprave i zaštite i o uvanja zašti enih podru ja u urbanim podru jima koja se koriste kao javne površine (drvoredi, aleje, pojedina na stabla itd.) obavlja inspektor zaštite prirode jedinice lokalne samouprave.

(4) Inspektor zaštite prirode dokazuju službeno svojstvo, identitet i ovlasti službenom iskaznicom.

lan 119.

(Stru ni poslovi po nalogu inspekcije)

(1) Obavljanje odre enih stru nih poslova za potrebe inspeksijskog nadzora (radovi na spre avanju širenja zaga enja u slu aju akcidenta i iš enje zaga enja iz vode i vodnog dobra, ispitivanje, ekspertiza i sl.) koji zahtijevaju posebnu tehni ku opremu i specijalizirane stru njake ili primjenu nau nih metoda i postupaka, može se povjeriti ovlaštenim i osposobljenim institucijama (ustanova, preduze e, laboratorij, društvo) koje obavljaju takve poslove.

(2) Institucije iz stava (1) ovoga lana angažiraju se na osnovu naloga inspektora nadležnog za zaštitu prirode.

(3) Troškovi angažovanja ovlaštenih i osposobljenih institucija i specijaliziranih stru njaka padaju na teret pravnog ili fizi kog lica zbog ijeg je postupanja došlo do potrebe angažovanja ovlaštene i osposobljene institucije i specijaliziranih stru njaka.

lan 120.

(Zapisnik o obavljenim pregledima i provedbi inspeksijskog nadzora)

Inspektor zaštite prirode vodi zapisnik o obavljenim pregledima i drugim radnjama s podacima o provedbi inspeksijskog nadzora.

lan 121.

(Inspektor)

(1) U provedbi nadzora nad zašti enim prirodnim vrijednostima i drugim dijelovima prirode inspektor zaštite prirode nadzire stanje kvalitete prirode, korištenje i upotrebe zašti enih prirodnih vrijednosti i drugih dijelova prirode, primjenu uslova i mjera zaštite prirode, te drugih akata izdanih na osnovu ovoga Zakona.

(2) Inspektor zaštite prirode nadzire, u skladu sa odredbama ovoga Zakona, naro ito:

- a) provedbu plana upravljanja i mjera zaštite, o uvanja, korištenja i promicanja zašti enih dijelova prirode;
- b) radnje koje mogu prouzrokovati promjene i ošte enja na zašti enim dijelovima prirode ili drugom dijelu prirode;
- c) provedbu neposredne zaštite, o uvanja i korištenja zašti enih dijelova prirode;
- d) provedbu mjera zaštite divljih biljnih i životinjskih vrsta i ostalih zašti enih prirodnih vrijednosti;
- e) primjenu drugih propisanih uslova i mjera zaštite biološke i pejzažne raznolikosti.

(3) Inspektor zaštite prirode je ovlašten i dužan:

- a) sprije iti neovlašteno korištenje zašti enih prirodnih vrijednosti, u smislu odredaba ovog Zakona;
- b) sprije iti ili ograni iti ostvarivanje prava na korištenje zašti enih prirodnih vrijednosti, ako se ona ne koriste u skladu sa ovim Zakonom; zaustaviti izgradnju ili izvo enje zahvata u prostoru ako se ta izgradnja i zahvati izvode u suprotnosti sa zaštitom prirodnih vrijednosti;
- c) odrediti privremeni prekid obavljanja djelatnosti, ako se krše odredbe iz ta ke b) stav 3. ovog lana;
- d) zabraniti upotrebu objekta i ure aja, ako se koriste u suprotnosti sa zaštitom prirodnih vrijednosti;
- e) zabraniti ili ograni iti vršenje radnji ako se iste vrše u suprotnosti sa odredbama ovog Zakona i odrediti uspostavljanje prvobitnog stanja;
- f) odrediti obavezu utvr ivanja štete i naknade štete i obavezu vra anja u prvobitno stanje;

g) odrediti i druge mjere u skladu sa ovim Zakonom, ili na osnovu drugih propisa i akata donesenih na osnovu ovog Zakona.

(4) U obavljanju poslova inspektor zaštite prirode e:

- a) pregledati zašti ene dijelove prirode;
- b) narediti poduzimanje mjera radi uskla ivanja obavljanja djelatnosti s odredbama ovog Zakona;
- c) poduzimati druge mjere i radnje na koje je ovlašten propisima.

lan 122.

(Rješenje inspektora i žalba na rješenje)

(1) Kada utvrdi da je povrije en ovaj Zakon, propis ili drugi akt donesen na osnovu ovog Zakona, inspektor zaštite prirode zapisnikom konstatiše nepravilnosti ili nedostatke i rješenjem odre uje mjere i rok za njihovo otklanjanje.

(2) Žalba na rješenje inspektora ne odlaže njegovo izvršenje.

(3) Protiv rješenja kantonalnog inspektora zaštite prirode žalba se izjavljuje Ministru u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja.

(4) Protiv rješenja inspektora zaštite prirode jedinica lokalne samouprave žalba se izjavljuje kantonalnom inspektoru zaštite prirode u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja.

(5) Rješenje po žalbi nadležni organ dužan je donijeti u roku od 15 dana od dana prijema žalbe.

(6) Rješenje donijeto po žalbi je kona no i protiv njega se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda, u skladu sa Zakonom.

lan 123.

(Ovlaštenja inspektora)

(1) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor zaštite prirode ima pravo zatražiti li ne podatke, pregledati zgrade i objekte poslovnih, stambenih i drugih prostora, sredstva rada, alate, vozila i druga prevozna sredstva, poslovnu dokumentaciju i isprave na osnovu kojih se dokazuje identitet lica.

(2) Inspektor zaštite prirode ima pravo i dužnost u inspekcijskom nadzoru pregledati zašti enu prirodnu vrijednost, te ostale prirodne vrijednosti koje uživaju zaštitu na osnovu ovog Zakona, odgovaraju u dokumentaciju, poslovne spise, opremu te u skladu sa Zakonom o upravnom postupku saslušati pojedina lica.

(3) Nadzirano lice dužno je inspektoru osigurati uslove za provo enje nadzora, omogu iti pregled u radnim prostorijama, dati na uvid sve podatke i dokumentaciju potrebnu za provedbu nadzora, te obavjestiti o poduzetim mjerama otklanjanja utvr enih nedostataka.

lan 124.

(Nadzor nad zašti enim dijelovima prirode)

U provedbi nadzora nad zašti enim dijelovima prirode i drugim dijelovima prirode nadležni inspektor zaštite prirode nadzire:

- a) stanje kvaliteta prirode;
- b) korištenje i upotrebu zašti enih prirodnih vrijednosti i drugih dijelova prirode;
- c) primjenu uslova i mjera zaštite prirode, te drugih akata izdanih na osnovu ovog Zakona;
- d) provo enje prostornih planova i planova korištenja prirodnih dobara u dijelu koji se odnosi na mjere i uslove zaštite prirode;
- e) provo enje plana upravljanja i programa zaštite, o uvanja, korištenja i promicanja zašti ene prirodne vrijednosti;
- f) radnje koje mogu prouzrokovati promjene i ošte enja na zašti enoj prirodnoj vrijednosti ili drugom dijelu prirode;
- g) provo enje neposredne zaštite, o uvanja i korištenja zašti enih prirodnih vrijednosti;
- h) provo enje mjera zaštite zašti enih biljnih, gljivnih i životinjskih vrsta/podvrsta i ostalih zašti enih prirodnih vrijednosti;
- i) introdukciju i reintrodukciju divljih vrsta/podvrsta u prirodu;
- j) informisanje javnosti o stanju prirode;
- k) primjenu izre enih preventivnih mjera u cilju zaštite prirode;

l) primjenu drugih propisanih uslova i mјera zaštite biološke i pejzažne raznolikosti utvr enih ovim Zakonom i na osnovu njega donesenih propisa.

lan 125.

(Oduzimanje predmeta)

(1) U provo enju inspekcijskog nadzora inspektor zaštite prirode ima pravo i obavezu nadziranim licima privremeno oduzeti:

- a) predmete kojima je u injeno kazneno djelo ili prekršaj predvi en ovim Zakonom, propisima donesenim na osnovu ovog Zakona ili drugim propisima;
- b) pokretnu zašti enu prirodnu vrijednost i odrediti uvanje kod ovlaštenog lica.

(2) Za oduzete predmete i vrijednosti iz stava (1) ovog lana inspektor zaštite prirode e izdati potvrdu i podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog ili krivi nog postupka.

(3) Inspektor je obavezан uz zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka za u injeni prekršaj, odnosno uz prijavu za u injeno krivi no djelo, o privremenom oduzimanju predmeta odmah obavijestiti nadležni organ kod kojeg pokre e postupak zbog u injenog prekršaja ili krivi nog djela, zavisno o kvalifikaciji djela u injenog oduzetim predmetima.

(4) Nadležni sud u postupku iz stava (1) ovoga lana odlu it e o trajnom oduzimanju zašti ene prirodne vrijednosti.

(5) Pokretna prirodna vrijednost ste ena protuzakonitom radnjom koja je podložna kvarenju ili se ne može odgovaraju e zbrinuti ili ako njen uvanje zahtjeva nerazmjerne troškove, prodaje se, ako je prodaja dopuštena prema ovome Zakonu, a ostvarena sredstva prihod su budžeta ili se sa tom prirodnom vrijednosti postupa na na in koji je najprimjereni za njen uvanje i zaštitu.

(6) Izuzetno od stava (5) ovoga lana oduzeta prirodna vrijednost može se ustupiti humanitarnoj organizaciji uz potvrdu prijema.

lan 126.

(Prava i obaveze inspektora)

(1) U provo enju inspekcijskog nadzora inspektor zaštite prirode ima pravo i obavezu nadziranim osobama, koje nemaju dozvolu Ministarstva ili druge saglasnosti, rješenjem zabraniti:

- a) branje zašti enih biljaka, gljiva i njihovih dijelova;
- b) rastjerivanje, hvatanje, držanje, ubijanje i prepariranje zašti enih životinja i njihovih razvojnih oblika;
- c) uklanjanje gnijezda ili legla zašti enih divljih vrsta/podvrsta;
- d) introdukciju i reintrodukciju;
- e) promet zašti enih prirodnih vrijednosti;
- f) promet primjercima biljnih, gljivnih ili životinjskih vrsta zašti enim na osnovu me unarodnih ugovora u kojima je Bosna i Hercegovina lanica;
- g) promet nekretnina na zašti enim prirodnim vrijednostima;
- h) podvodne aktivnosti i istraživanja u zašti enim podru jima;
- i) obavljanje propisanih poslova zaštite prirode;
- j) nau na istraživanja u zašti enim podru jima;
- k) nau na istraživanja pojedinih zašti enih vrsta.

(2) U slu aju iz stava (1) ovog lana inspektor zaštite prirode može narediti hitne mjere radi zaštite života ljudi i smanjivanja štete nastale zbog obavljanja nedopuštenih djelatnosti, radnji ili radova.

(3) Inspektor zaštite prirode je ovlašten zabraniti ošte ivanje ili uništavanje staništa zašti enih divljih vrsta/podvrsta, kao i druge radnje i zahvate suprotne ovom Zakonu i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona.

(4) Ako nadležni inspektor za zaštitu prirode u obavljanju inspekcijskog nadzora utvrdi da je po injen prekršaj propisan ovim zakonom, a utvr ene nepravilnosti se ne otklone u ostavljenom roku inspektor e izdati prekršajni nalog, na licu mesta odnosno podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

lan 127.

(Obavijest nadležnom tijelu)

Ako inspektor zaštite prirode utvrdi povredu odredbe Zakona ili drugih propisa nad primjenom kojih nadzor obavlja druga inspekcijska, odnosno drugi organ uprave, obavijestiti je bez odga avanja nadležnu inspekcijsku odnosno nadležni organ, a najkasnije u roku od osam dana.

lan 128.

(Dužnosti nadziranog lica)

(1) Nadzirano lice dužno je o ispunjenju rješenjem narene enog postupanja obavijestiti inspektora zaštite prirode u roku osam dana od dana isteka roka za ispunjenje obaveze.

(2) Ako nadzirano lice ne postupi po rješenju inspektora zaštite prirode, rješenje će se izvršiti putem drugog lica na trošak izvršenika. Troškovi izvršenja inspekcijskog rješenja putem drugog lica namiruju se iz Budžeta Kantona do naplate od izvršenika.

lan 129.

(Usmeno rješenje)

(1) Radi sprjeavanja nastanka neotklonjivih šteta na zaštičenoj prirodnoj vrijednosti, biološkoj i pejzažnoj raznolikosti, odnosno radi narenjanja hitnih zaštitnih mjeru, ili radi otklanjanja neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi ili za imovinu, rješenje u toku nadzora može se donijeti i usmeno.

(2) Usmeno se rješenje unosi u zapisnik uz naznaku da će se otpravak pisanog rješenja izvršiti u roku od osam dana.

lan 130.

(Vođenje postupka)

(1) Inspektor zaštite prirode samostalno vodi postupak, obavlja radnje i poduzima mјere za koje je ovlašten.

(2) Niko ne smije, koristeći se službenim položajem ili na drugi način, sprjeavati ili ometati inspektora u obavljanju nadzora i poduzimanju mјera i radnji za koje je ovlašten.

(3) Ako se inspektoru u obavljanju nadzora i poduzimanju mјera i radnji za koje je ovlašten pruži otpor silom ili prijetnjom da će se direktno upotrijebiti sila, ili ako se takav otpor osnovano na ekuje, inspektor može zatražiti pomoć službenih lica nadležne policijske uprave.

lan 131.

(Odgovornosti inspektora)

(1) Inspektor zaštite prirode je odgovoran:

- a) ako propusti poduzeti, odnosno odrediti mјere ili radnje koje je po Zakonu ili drugim propisima bio dužan poduzeti odnosno odrediti;
- b) ako prekorači ovlasti utvrđene Zakonom ili drugim propisima;
- c) ako ne podnese zahtjev ili prijavu, odnosno ne izvijesti nadležne organe o utvрđenim nepravilnostima i nedostacima;
- d) ne naloži preventivne mјere u cilju sprjeavanja oštete enja prirode.

(2) Na prestanak službe i razrješenje inspektora zaštite prirode primjenjuju se propisi o državnim službenicima.

IX - FINANSIRANJE ZAŠTITE PRIRODE

lan 132.

(Finansiranje)

Za obavljanje poslova zaštite prirode sredstva se osiguravaju iz Budžeta Kantona i putem Fonda za zaštitu okoliša kantona.

X - KAZNENE ODREDBE

lan 133.

(Nov ana kazna za prekršaj pravnog lica, odgovornog lica u pravnom licu i fizi kog lica)

(1) Nov anom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM kaznit e se za prekršaj pravno lice ako:

- a) organizira vožnje na motorni pogon izvan naselja, svih vrsta cesta, poljskih puteva i ure enih staza i poligona za vožnju (lan 10. stav 3);
- b) koristi prirodna dobra na nedopušten na in i sa štetnim posljedicama (lan 13.);
- c) donese plan upravljanja prirodnim dobrima u zašti enim podru jima bez odobrenja Ministarstva (lan 16);
- d) u zoni uticaja zahvata ne uspostavi ili ne približi stanje u prirodi onom stanju koje je bilo prije zahvata (lan 17. stav 3.);
- e) ne provede kompenzacijeske uslove na propisani na (lan 21.);
- f) iskorištava mineralne sirovine na na in da se ne osigurava o uvanje pejzažnih vrijednosti prostora i ne poduzme mjere sanacije, ili ako donese sanacioni projekt bez saglasnosti Ministarstva (lan 24.);
- g) koristi i upravlja šumama suprotno na elima održivog razvoja (lan 26.);
- h) obavlja pošumljavanje tamo gdje nije opravданo i na na in koji ugrožava ugroženi ne šumske i rijetki stanišni tip (lan 27.);
- i) ne osigura stalan postotak zrelih i starih stabala prema uslovima zaštite prirode (lan 28. stav 1.);
- j) ne upravlja na na in da u najve oj mjeri o uva šumske istine i šumske rubove (lan 28. stav 4.);
- k) ne upravlja na na in da osigurava produženje sje ive zrelosti zavi ajnih vrsta drve a (lan 28. stav 5.);
- l) u obavljanju djelatnosti ne brine o zaštiti podzemnih voda u krškim podru jima od one iš enja te ne poduzima nužne mjere i stalno pra enje stanja (lan 30.);
- m) odlaže otpad izvan organiziranih odlagališta, ili ne izgradi odlagalište na na in kojim se sprje ava svako one iš enje podzemlja (lan 31.);
- n) ne prijavi otkri e speleološkog objekta ili njegovog dijela u propisanom roku (lan 32. stav 2.);
- o) ošte uje, uništava ili odnosi spiljski nakit i podzemnu faunu (lan 33. stav 1.);
- p) ne traži dozvolu od organa upravljanja zašti enim podru jem za propisano korištenje, ure enje, istraživanje, ronjenje, snimanje i ostale djelatnosti i zahvate koji uti u na osnovne zna ajke, uslove i prirodnu floru i faunu u speleološkom objektu ili njegovom dijelu (lan 35.);
- q) koristi speleološke pojave i objekte u turisti ke svrhe bez ili suprotno planu nadležnog organa koji upravlja zašti nim prirodnim vrijednostima (lan 36.);
- r) ugrožava ili ošte uje speleološku pojavu ili objekt ili na drugi na in sprje ava njihovo korištenje (lan 38. stav 1.);
- s) obavlja radnje i zahvate na zašti enoj prirodnoj vrijednosti koji ošte uju i mijenjaju svojstva zbog kojih je zašti ena (lan 103. stav 1.);
- t) izvrši radnju na zašti enom dijelu prirode, a da prethodno nije ishodila uslove zaštite prirode (lan 103. stav 2. ,3. ,4. ,5. i 6.);
- u) ne obavi ponudu za prodaju nekretnine po pravu prvakupa na na in propisan Zakonom (lan 111. stav 1., 2. i 3.)

(2) Za prekršaje iz stava (1) ovog lana kaznit e se odgovorno lice u pravnom licu nov anom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM.

(3) Za prekršaje iz stava (1) ovog lana kaznit e se fizi ko lice nov anom kaznom u iznosu od od 500,00 KM do 1.500,00 KM.

lan 134.

(Nov ana kazna za prekršaj pravnog lica, odgovornog lica u pravnom licu i fizi kog lica)

(1) Nov anom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM kaznit e se za prekršaj pravno lice ako:

- a) umjetno zahva a vodne zalihe neophodne za opstanak prirodnih vrijednosti i o uvanje biološke raznolikosti (lan 40. stav 1.);
 - b) ne osigurava pro iš avanje gradskih i industrijskih otpadnih voda koje se ulijevaju u more (lan 41. stav 1.);
 - c) ne osigura ure aje za prihvat zauljenih voda s brodova u lukama otvorenim za me unarodni promet (lan 41. stav 2.);
 - d) obavi zahvat i radnju koja može dovesti do uništenja ili neke druge znatne ili trajne štete na ekološki zna ajnom podru ju (lan 49. stav 2.);
 - e) smanjuje populaciju divljih vrsta-svojti, uništava njihova staništa ili mijenja njihove životne uslove u mjeri u kojoj je vrsta-svojta ugrožena (lan 51. stav. 2.);
 - f) istrijebi autohtonu divlju vrstu-svojtu (lan 51. stav 3.);
 - g) namjerno hvata, ozlje uje ili ubija strogo zašti ene divlje životinje (lan 55.);
 - h) namjerno uklanja divlje biljke i njihova staništa, smanjuje njihove populacije ili ih uništava (lan 55.);
 - i) koristi neselektivna sredstva hvatanja i ubijanja (lan 56. stav. 2.);
 - j) uvodi (introdukcija) divlju vrstu-svojtu u prirodu i alohtonih vrsta riba u prirodne i doprirodne vode (lan 59. stav 1. i 2.);
 - k) sakuplja biljke, gljive i njihove dijelove, te hvata i ubija životinje u svrhu prerade, trgovine i drugog prometa bez dobijanja dozvole ministarstva i drugih propisanih uvjeta (lan 60. stav 1.);
 - l) ne izgradi javnu cestu i drugu saobra ajnicu na na in da osigura sigurno prelaženje divljih životinja (lan 61. stav 1.);
 - m) izvodi stupove i tehni ke komponente na nedopušten na in (lan 61. stav 2.);
- (2) Za prekršaje iz stava (1) ovog lana kaznit e se odgovorno lice u pravnom licu nov anom kaznom od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM.
- (3) Za prekršaje iz stava (1) ovog lana kaznit e se fizi ko lice nov anom kaznom u iznosu od od 500,00 KM do 1.500,00 KM.

lan 135.

(Nov ana kazna za prekršaj pravnog lica, odgovornog lica u pravnom licu i fizi kog lica)

(1) Nov anom kaznom od 2.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit e se za prekršaj pravno lice ako:

- a) ne o uva rubne dijelove oranica kao staništa (lan 43.);
- b) ne štiti ugrožene autohtone udoma ene vrste-svojte na propisan na in (lan 64.);
- c) upotrebljava genski materijal ili uzima iz prirode uz ugrožavanje ekološkog sistema i populacija vrsta (lan 65.);
- d) uništava minerale ili fosile i uništava njihova nalazišta (lan 66. stav 5.);
- e) uzima iz prirode minerale ili fosile koji su proglašeni zašti enim prirodnim vrijednostima (lan 67.);
- f) stavlja u promet minerale i fosile bez dozvole (lan 69.);
- g) ne uru i kupcu dokaz o porijeklu minerala ili fosila, ili o dozvoli za uzimanje iz prirode (lan 69. stav 3.).
- h) proda nekretninu koja se nalazi na zašti enoj prirodnoj vrijednosti drugom licu u cijenu koja je niža od cijene navedene u ponudi uz pravo prvokupa (lan 111. stav 4.);
- i) ne provodi propisane uslove i mjere zaštite prirode utvr ene odlukom ili ugovorom o koncesiji (lan 116. stav 1.).
- j) ne poduzme sve mjere i radnje na sprje avanju nastalih promjena i ošte enja (lan 116. stav 2.);

(2) Za prekršaje iz stava (1) ovog lana kaznit e se odgovorno lice u pravnom licu nov anom kaznom od 700,00 KM do 2.000,00 KM.

(3) Za prekršaje iz stava (1) ovog lana kaznit e se fizi ko lice nov anom kaznom u iznosu od od 500,00 KM do 1.500,00 KM.

lan 136.

(Nov ana kazna za prekršaj pravnog lica, odgovornog lica u pravnom licu i fizi kog lica)

- (1) Nov anom kaznom od 1.000,00 KM do 7.000,00 KM kaznit e se za prekršaj pravno lice ako:
- ne dopusti obilazak i pregled prirodnina (lan 10. stav 1.);
 - vozi, zaustavlja i parkira vozilo izvan svih vrsta cesta, poljskih puteva i ure enih staza za vožnju i poligona za vožnju (lan 10 stav 3.);
 - drži u zato eništvu životinje divljih strogo zašti enih i zašti enih vrsta u neprikladnim uslovima i bez odgovaraju e zaštite (lan 62. stav 1.);
 - ne pribavi dozvolu za istraživanje minerala i fosila (lan 68. stav 1.);
 - pri uzimanju minerala i fosila koristi strojeve ili druga nedopuštena sredstva (lan 69. stav 2.);
 - ne dostavi podatke o stanju i zaštiti prirode (lan 74. stav 2.);
 - ne obavještava javnost o stanju zaštite prirode u slu ajevima propisanim Zakonom (lan 75.);
 - ne provodi mjere zaštite propisane Zakonom dok je prirodna vrijednost pod privremenom zaštitom (lan 87.);
 - ne postupa u skladu sa planom upravljanja za zašti eno podru je (lan 98. stav 2.);
 - provodi projekte, nau na i/ili stru na istraživanja u zašti enom podru ju bez dozvole Ministarstva (lan 100. stav 1.);
 - organizuje posje ivanje i razgledavanje zašti ene prirodne vrijednosti suprotno propisanim uslovima (lan 102.).

(2) Za prekršaje iz stava (1) ovog lana kaznit e se odgovorno lice u pravnom licu nov anom kaznom od 300,00 KM do 1.200,00 KM.

(3) Za prekršaje iz stava (1) ovog lana kaznit e se fizi ko lice nov anom kaznom u iznosu od od 200,00 KM do 1.000,00 KM.

X I- PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

lan 137.

(Uskla ivanje poslovanja)

(1) Pravna lica koje upravljaju zašti enim dijelovima prirode dužna su usaglasiti svoje poslovanje s odredbama ovog Zakona u roku od godinu dana od dana njegova stupanja na snagu.

(2) Planovi upravljanja zašti enim podru jima doneseni prije stupanja na snagu ovoga Zakona primjenjivati e se do isteka razdoblja na koji su doneseni, ukoliko nisu u suprotnosti sa odredbama ovoga Zakona.

lan 138.

(Zapo eti postupci)

Postupci koji do dana stupanja na snagu ovog Zakona nisu pravomo no okon ani, završit e se po odredbama propisa koji je bio na snazi u vrijeme pokretanja postupka.

lan 139.

(Podzakonski akti)

(1) Propis iz lana 34. donijeti e ministar u roku šest mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Propis iz lana 69. donijeti e ministar u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Plan zaštite prirode iz lana 70. ovoga Zakona donijet e Skupština u roku 3 godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(4) Program zaštite prirode jedinica lokalne samouprave iz lana 70. stav 6. ovoga Zakona, donijet e predstavni ko tijelo jedinice lokalne samouprave u roku 3 godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(5) Propis iz lana 93. donijeti e ministar u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

lan 140.

(Revizija zašti enih dijelova prirode)

(1) Zašti eni dijelovi prirode proglašeni prije stupanja na snagu ovog Zakona nastavljaju egzistirati kao kategorije pod kojima su proglašene.

(2) Revizija zašti enih dijelova prirode koji su proglašeni zašti enim prije stupanja na snagu ovog Zakona , bit će izvršena u cilju utvrivanja potrebe dalje zaštite i utvrivanja kategorija zaštite.

(3) Za zašti ene dijelove prirode, za koje se u postupku revizije utvrdi da postoji potreba za daljom zaštitom, biće doneseni akti kojim će ti dijelovi prirode biti proglašeni zašti enim.

(4) Provođenje revizije će vršiti Ministarstvo.

lan 141.

(Primjena drugih propisa)

Za sve službene koji nisu regulisani podzakonskim aktima, u svrhu provođenja ovog Zakona, primjenjuju se federalni propisi, ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim Zakonom.

lan 142.

(Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona na području Kantona prestaje važiti Zakon o zaštiti prirode HNK („Službene novine HNK“, broj: 3/05).

lan 143.

(Stupanje na snagu Zakona)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Službenim novinama Hercegovačko-neretvanskog kantona“.

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine

HERCEGOVAC KO-NERETVANSKI KANTON

S K U P Š T I N A

Broj:

Mostar,

P R E D S J E D A V A J U I
Šerif Špago, v.r.